

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

TRABZON VAKFIKEBİR BELEDİYESİ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	9
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	10
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	12
7. DENETİM BULGULARI	12

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu Tablosu	3
Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri Tablosu	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri Tablosu	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler Tablosu	7
Tablo 8: Gayrimenkul Hesaplarına Dair Yıl Sonu Bakiye Tablosu	14
Tablo 9: Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetveli ile Muhasebe Verileri Mukayesesi Tablosu	19
Tablo 10: Parasal Limitler Dahilinde Yapılan Harcamalarda Ödenek Sınırı Aşımı Tablosu	39
Tablo 11: 2025 Şubat Ayı Sonu İtibarıyla Ödenmesi Gereken Kira Tutarı Tablosu	43
Tablo 12: İnşaat Sınıflarına Göre Bina Sayıları Tablosu	71

KISALTMALAR

AŞ	Anonim Şirket
EKAP	Elektronik Kamu Alımları Platformu
KDV	Katma Değer Vergisi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
LTD. ŞTİ.	Limited Şirket
NO	Numara
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
TL	Türk Lirası
TÜFE	Tüketici Fiyat Endeksi
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
ÜFE	Üretici Fiyat Endeksi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Gayrimenkullere İlişkin Muhasebe Kayıtlarının Gerçeği Yansıtması
2. Tahsis Edilen Gayrimenkule Dair Muhasebe Kaydının Yapılmaması
3. Belediyeye Ait Gayrimenkuller İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların Doğrudan Giderleştirilmesi
4. Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında Kayıtlı Tutarlardan Geçici Kabulü Yapılanların İlgili Varlık Hesabına Aktarılmaması
5. Genel Hizmet Alanlarının İz Bedeli Üzerinden Kayıt Altına Alınmaması
6. Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetveli ile Muhasebe Kayıtları Arasında Uyumsuzluk Bulunması
7. Dayanıklı Menkul Varlıklar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların Doğrudan Giderleştirilmesi
8. Kullanılma İmkânı Kalmayan Maddi Duran Varlıkların Hatalı Hesaplarda Takip Edilmesi
9. Kullanımda Olan Menkul Varlıkların Giderleştirilerek Muhasebe Kayıtlarından Çıkarılması
10. Cari Yılda Yapılan Mal/Malzeme Tedariklerinin Bazılarının Doğrudan Giderleştirilmesi
11. İktisadi Değer Taşıyan Yazılım ve Lisans Tedariklerinin Doğrudan Giderleştirilmesi
12. İller Bankası Ortaklık Payının Muhasebe Kayıtlarında Noksan Olarak Yer Alması
13. İdarenin Tamamına Malik Olduğu Şirketteki Sermaye Payının Muhasebe Kayıtlarında Hatalı Olarak Yer Alması
14. Yapılandırılarak Tecil Edilmiş Alacakların Hatalı Hesapta Takip Edilmesi
15. Faaliyet Alacaklarına Dair Muhasebe Kayıtlarının Gerçeği Yansıtması
16. Bir Yıldan Daha Uzun Süreli Verilmiş Teminatların Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması
17. Emanetler Hesabındaki Tutarların Zaman Aşımı Süreleri Bakımından Takip Edilmemesi

18. Taksitlendirilerek Tecil Edilmiş Vergi ve Sigorta Borçlarının Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması

19. Kredi Borçlarının Tamamının Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması

20. Uzun Vadeli Kıdem Tazminatı Karşılığı Ayrılması İşleminin Hatalı Muhasebeleştirilmesi

21. Doğrudan Hizmet Alımı Suretiyle Çalıştırılan İşçiler için Kıdem Tazminatı Karşılığı Ayrılmaması

B. Diğer Bulgular

1. İhale Usulleri ile Temin Edilmesi Gereken Alımların Kısımlara Bölünmek Suretiyle Doğrudan Temin ile Satın Alınması

2. 4734 Sayılı Kanun'un 22/d Maddesi Kapsamında Yapılan Bazı Tedariklerin Fiyat Teklifi Alınmadan Gerçekleştirilmesi

3. Doğrudan Temin Yoluyla Gerçekleştirilen ve Belli Süreyi Gerektiren İşlerde Sözleşme Yapılmaması

4. Parasal Limitler Dahilinde Yapılan Mal ve Hizmet Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması

5. Turistik Otel İşletme İhalesi İşine Ait Sözleşme Hükümlerinin Uygulanmaması

6. Fiyat Farkı Olarak Ödenecek Bedel İçin Ek Kesin Teminat Alınmaması

7. Belediye Tarafından Yapılan Harcamalarda Tasarruf Tedbirlerine Riayet Edilmemesi

8. Şirket Personeli Dahil Toplam Personel Giderlerinin Mevzuatta Belirlenen Sınırın Üzerinde Olması

9. İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

10. İşçilerin Yıllık Fazla Çalışma Saati Sınırının Aşılması

11. Doğrudan Hizmet Alımı Kapsamında Çalıştırılan Personele İlişkin Olarak Belediye Şirketine Hakedişlerin Eksik Ödenmesi

12. Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımı İçin Şirket İle Sözleşme İmzalanmaması

13. Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümler Konulması
14. Arazi Tazminatı Ödemelerinde Mevzuata Uygun Hareket Edilmemesi
15. Belediye Taşınmazlarının İhale Yapılmaksızın Ecrimisil Karşılığı Kullanılması
16. İdarenin Araçlarına İlişkin Tescil Kayıtları, Envanter Kayıtları ve Muhasebe Kayıtlarının Birbiriyle Uyumsuz Olması
17. Taşınır Ambarlarının Kurulmaması
18. Bütçe Emanetlerinin Ödenmesinde Mevzuatta Belirtilen Sıraya Uyulmaması
19. Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunması İçin Tahsil Edilen Katkı Paylarının İlgili İdareye Zamanında Gönderilmemesi
20. Kalkınma Ajans Paylarının İlgili İdareye Zamanında Aktarılmaması
21. Büyükşehir Belediyesi Tarafından Otoparklardan Elde Edilen Gelirlerden Kuruma Aktarılması Gereken Payların Takibinin Yapılmaması
22. Kredi Kartlarıyla Yapılan Bazı Tahsilatların Mevzuatta Belirtilen Süre İçerisinde İdarenin Kamu Sermayeli Bankalardaki Hesaplarına Aktarılmaması
23. Ödenmeyen Vergi Alacaklarının Takibinde İzlenmesi Gereken Süreçlerin Yerine Getirilmemesi
24. Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedelinin Takip ve Tahsilatının Yapılmaması
25. Emlak Vergisinin Tespitinde Dikkate Alınan Binaların İnşaat Sınıflarının Gerçeğe Uygun Şekilde Belirlenmemesi
26. Bazı İşletmelerin, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyet Göstermesi
27. Ulusal Bayram Gününde Çalışacak İşletmelere İlişkin Ruhsat Verme İşlemlerinin Yapılmaması
28. Asansör Muayene Kuruluşunca Tahsil Edilen Periyodik Kontrol Ücreti Üzerinden Alınması Gereken İdare Payı İçin Belediye Meclisince Karar Alınmaması
29. Sosyal Yardım Süreçlerini Detaylandıran Bir Düzenlemenin Bulunmaması

30. İmar Planı Değişikliğine Dair Değer Artış Payı Hakkında Yönetmelik Uyarınca Kurulması Gereken Kıymet Takdir Komisyonunun Kurulmaması

31. Hayvanları Koruma Kanunu'nda Öngörölmüş Olan Oranda Kaynak Ayrılmaması ve Harcama Yapılmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere, kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Vakıfkebir Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği,

sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'da Belediye organları; Belediye Meclisi, Belediye Encümeni ve Belediye Başkanı olarak öngörülmüştür. Karar organı olan Belediye Meclisi, Belediye Başkanı ve 15 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilatı; norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar, kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok bir belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Vakfikebir Belediyesinin teşkilat yapısında 9 birim belirlenmiştir. Bunlar; Yazı İşleri Müdürlüğü, Mali Hizmetler Müdürlüğü, Fen İşleri Müdürlüğü, İmar ve Şehircilik Müdürlüğü,

Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü, Temizlik İşleri Müdürlüğü, İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü, Destek Hizmetleri Müdürlüğü ve Zabıta Müdürlüğüdür. Memurlar arasından atanan bir başkan yardımcısı görev yapmaktadır. Belediyenin 9 hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre başkan ve başkan yardımcısına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu Tablosu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	170	32
Sözleşmeli Personel	-	-
Kadrolu İşçi	83	1
Geçici İşçi	-	-
Toplam	253	33
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	51

Belediyenin doğrudan hissedarı olduğu bir şirketi bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Vakfikebir Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler çerçevesinde yürütmektedir.

Vakfikebir Belediyesinin 2024 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yılandan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe ile Verilen Ödenek (TL)	Ek Ödenek (TL)	Eklenen (+) / Düşülen (-) Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	0,00	28.850.000,00	0,00	3.997.000,00	32.847.000,00	32.736.497,33	110.502,67	0,00
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	4.245.000,00	0,00	-3.000,00	4.242.000,00	4.089.840,33	152.159,67	0,00
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	55.620.000,00	20.000.000,00	10.363.500,00	85.983.500,00	85.790.338,04	193.161,96	0,00
04	Faiz Giderleri	0,00	4.085.000,00	0,00	13.500,00	4.098.500,00	4.089.464,66	9.035,34	0,00
05	Cari Transferler	0,00	2.810.000,00	0,00	-1.755.000,00	1.055.000,00	880.713,54	174.286,46	0,00
06	Sermaye Giderleri	0,00	9.890.000,00	0,00	-3.796.000,00	6.094.000,00	6.044.772,12	49.227,88	0,00
07	Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	680.000,00	680.000,00	680.000,00	0,00	0,00
08	Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09	Yedek Ödenek	0,00	9.500.000,00	0,00	-9.500.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam		0,00	115.000.000,00	20.000.000,00	0,00	135.000.000,00	134.311.626,02	688.373,98	0,00

Vakfikebir Belediyesinin 2024 mali yılı bütçesi ile 115.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup 20.000.000,00 TL ek ödenekle birlikte 2024 yılı ödenek toplamı 135.000.000,00 TL olmuştur. Yıl içinde 134.311.626,02 TL bütçe gideri yapılmış ve 688.373,98 TL ödenek iptal edilmiş olup 2025 yılına devreden ödenek ise bulunmamaktadır.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	27.000.000,00	16.678.242,73	3.608.812,65	13.069.430,08	48,41
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	6.200.000,00	11.007.170,02	26.750,00	10.980.420,02	177,10
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	6.700.000,00	20.514.577,43	0,00	20.514.577,43	306,19
05- Diğer Gelirler	54.000.000,00	75.519.519,25	0,00	75.519.519,25	139,85
06- Sermaye Gelirleri	1.700.000,00	5.506.000,00	0,00	5.506.000,00	323,88
08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	-
09- Red ve İadeler	-600.000,00	0,00	0,00	0,00	-
Toplam	95.000.000,00	129.225.509,43	3.635.562,65	125.589.946,78	132,20

Buna göre, 2024 yılında net bütçe geliri %132,20 olarak gerçekleşmiştir. Sermaye gelirleri %323,88, alınan bağış ve yardımlar %306,19 ve teşebbüs ve mülkiyet gelirleri %177,10 ile beklentinin üzerinde gerçekleşirken; vergi gelirleri %48,41 ile beklentinin altında gerçekleşen tek gelir kalemi olmuştur.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe Ödeneği (TL)*	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	28.850.000,00	32.736.497,33	113,47
02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	4.245.000,00	4.089.840,33	96,34
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	75.620.000,00	85.790.338,04	113,45
04- Faiz Gideri	4.085.000,00	4.089.464,66	100,11
05- Cari Transferler	2.810.000,00	880.713,54	31,34
06- Sermaye Giderleri	9.890.000,00	6.044.772,12	61,12
07- Sermaye Transferleri	0,00	680.000,00	-
08- Borç Verme	0,00	0,00	-
09- Yedek Ödenekler	9.500.000,00	0,00	-
Toplam	135.000.000,00	134.311.626,02	99,49
*Bütçe ödeneği; başlangıç bütçesi ve ek bütçe toplamından teşekkül etmektedir.			

Buna göre, 2024 yılında bütçe giderleri tahmin edilenin %99,49'u seviyesinde gerçekleşmiştir. Personel giderlerinde bütçede öngörülen tutar %13,47 oranında, mal ve hizmet alım giderlerinde bütçede öngörülen tutar %13,45 oranında aşılmıştır. Cari transferler %31,34, sermaye giderleri %61,12 ve sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri %96,34 ile beklentinin altında gerçekleşirken; diğer gider kalemleri beklentinin üstünde gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2023 yılının 2022 yılına, 2024 yılının 2023 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri Tablosu

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	6.677.736,79	9.434.857,77	16.678.242,73	41,29	76,77
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.524.583,77	3.175.407,93	11.007.170,02	108,28	246,64

Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	1.595.261,38	2.983.046,80	20.514.577,43	86,99	587,71
Diğer Gelirler	22.759.359,43	41.491.016,44	75.519.519,25	82,30	82,01
Sermaye Gelirleri	0,00	0,00	5.506.000,00	-	-
Toplam	32.556.941,37	57.084.328,94	129.225.509,43	75,34	126,38
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	310.000,00	300.000,00	3.635.562,65	-3,23	1.111,85
Net Toplam	32.246.941,37	56.784.328,94	125.589.946,78	76,09	121,17

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2024 yılında gelirler bir önceki yıla göre 68.805.617,84 TL’lik %121,17 oranında artış göstermiştir. Bu çerçevede cari yılda 2023 yılına göre, herhangi bir gelir kaleminde azalış olmazken; alınan bağış ve yardım ile özel gelirlerde 17.531.530,63 TL’lik %587,71 oranında, teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde 7.831.762,09 TL’lik %246,64 oranında ve diğer gelirlerde 34.028.502,81 TL’lik %82,01 oranında artışlar, toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Artışın büyük oranda, diğer gelirler ile alınan bağış ve yardım ile özel gelirler kalemlerinde tahmin edilenin üzerinde tahsilat yapılması sebebiyle olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri Tablosu

Bütçe Giderinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	7.901.119,67	15.417.495,07	32.736.497,33	95,13	112,33
SGK Devlet Prim Giderleri	1.303.962,37	2.117.544,60	4.089.840,33	62,39	93,14
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	17.548.263,37	35.151.705,71	85.790.338,04	100,31	144,06
Faiz Giderleri	1.607.704,48	983.576,17	4.089.464,66	-38,82	315,78
Cari Transferler	145.000,00	1.127.532,24	880.713,54	677,61	-21,89
Sermaye Giderleri	113.433,88	1.354.666,83	6.044.772,12	1.094,23	346,22
Sermaye Transferleri	0,00	0,00	680.000,00	-	-
Toplam	28.619.483,77	56.152.520,62	134.311.626,02	96,20	139,19

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2024 yılında 2023 yılına göre 78.159.105,40 TL ile %139,19 oranında artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2024 yılında sermaye giderlerinin 4.690.105,29 TL ile %346,22 oranında, faiz giderlerinin 3.105.888,49 TL ile %315,78 oranında ve mal ve hizmet alım giderlerinin 50.638.632,33 TL ile %144,06 oranında arttığı görülmektedir. Bu gider kalemlerindeki artış, 2024 yılındaki genel fiyat artışlarına paralel olarak gerçekleşmiştir. Cari transferler ise 246.818,70 TL ve %21,89 oran ile azalış gösteren tek gider kalemi olmuştur.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2024 yılı Faaliyet Gideri 133.388.107,72 TL, Faaliyet Geliri 122.417.407,19 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise enflasyon düzeltmesi ile birlikte 60.200.380,46 TL olarak gerçekleşmiştir.

Vakfikebir Belediyesinin doğrudan hissedar olduğu şirket aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler Tablosu

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Vakfikebir Belediyesi Personel Ltd. Şti.	10.000,00	10.000,00	100

Belediyenin dolaylı olarak sermaye ortağı olduğu şirket bulunmamaktadır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Vakfikebir Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve

standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

a) Mizan cetveli

b) Temel mali tablolar

1) Bilanço

2) Faaliyet sonuçları tablosu

3) Nakit akış tablosu

c) Diğer mali tablolar

1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu

2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu

7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu

9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,

- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmamasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırlarının belirlenmesi konusunda; yetki devirleri ve sınırlarının yazılı hale getirilmemesi nedeninden dolayı eksiklikler bulunmaktadır.

İdarede “Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri” ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları, herhangi bir eğitim veya bilgilendirme yapılmamış olması nedeniyle yeterli değildir.

Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası belirlenmemiştir.

Hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmemiştir.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan hazırlanmamıştır.

İdare performans programı, çalışan sayısı kifayetsizliği ve bilgi noksanlığı nedenlerinden dolayı mevzuata uygun şekilde hazırlanmamış ve zamanında da yayımlanmamıştır.

İdare hiçbir iç kontrol riski belirlememiştir.

Risklerin değerlendirilmesine yönelik herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmamıştır.

İdare tarafından yetki devri yapılmasını gerektiren bir husus bulunmamaktadır.

İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunlar farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur.

İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri belirlenmemiştir.

Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmamıştır.

Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcut değildir.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu muhteva bakımından mevzuata kısmen uygun hazırlanmış olup mevzu bahis raporun; Kamu İdarelerince Hazırlanacak Stratejik Planlar ve Performans Programları ile Faaliyet Raporlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in EK-1 “Birim ve İdare Faaliyet Raporlarının Şekli” kısmında yer alan başlıklardan bazılarının raporda yer almaması, yine mezkûr Yönetmelik’in “Birim ve idare faaliyet raporlarının kapsamı” başlıklı 26’ncı maddesinde faaliyet raporunda olması gerektiği belirtilen; bütçe hedef ve gerçekleştirmelerinde meydana gelen sapmaların sebeplerinin ve temel mali tabloların (faaliyet neticeleri tablosu, bilanço ve nakit akış tablosu) raporda olmaması ve raporda yer alan “Üst

Yöneticinin İç Kontrol Güvence Beyanı” ile “Mali Hizmetler Birim Yöneticisinin Beyanı”nın; bahsedilen Yönetmelik’in EK-2 ve EK-4 kısımlarında belirtilmiş olan taslak beyan metinleriyle uyumlu olmaması yönleriyle eksiklikleri bulunmaktadır.

İdarenin, Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmamıştır.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, çalışan sayısı kifayetsizliği ve bilgi noksanlığı nedenlerinden mütevellit değerlendirilmemektedir.

Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamıştır.

İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışması mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Trabzon Vakfıkebir Belediyesinin 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Gayrimenkullere İlişkin Muhasebe Kayıtlarının Gerçeği Yansıtması

Belediyenin mülkiyetinde, idaresinde veyahut tasarrufunda bulunan gayrimenkullerin; cins tashihlerinin yapılmaması, kayıt formlarının tanzim edilmemesi ve icmal cetvellerinin hazırlanmaması sebebiyle, mali tablolarda yer alan 250 Arsa ve Araziler Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile 252 Binalar Hesabının gerçeği yansıtmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin, maddi duran varlıklar hesap grubuna ilişkin işlemlerin izah edildiği 187'nci maddesinde maddi duran varlıklar hakkında; Taşınır Mal Yönetmeliği ve Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in ilgili hükümleri ile maddede belirtilen diğer hükümlere göre işlem yapılacağı ifade edilmiştir.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in 10'uncu maddesi hükmü uyarınca; kamu idarelerinin mülkiyetlerinde, idarelerinde veya kullanımlarında bulunan gayrimenkullerin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının birbirine uygun olmaması halinde, fiili kullanım vaziyetleri esas alınarak tapu kayıtlarında cins tashihlerinin yapılması gerekmektedir.

Anılan maddenin devamında, tahsis edilen ve üzerinde irtifak hakkı tesis edilen gayrimenkullere ait cins tashihlerinin, bu gayrimenkulleri kullanan idarenin vaziyeti tespit eden yazısı üzerine, gayrimenkul maliki idareye ait olduğu belirtilmiştir.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Kayıt şekli" başlıklı 7'nci maddesi gereğince; kamu idareleri, kendilerine ait olan gayrimenkulleri ilgisine göre, Yönetmelik'e ekli formlarda yer alan bilgileri ihtiva edecek şekilde kaydedeceklerdir.

Kamu idarelerinin gayrimenkul kayıt ve kontrol işlemleriyle vazifeli birimlerince hazırlanan bu formlar, gayrimenkul icmal cetvelleri hazırlanmak üzere, mali hizmetler birimine gönderilir. Mali hizmetler birimince bu formlar birleştirilerek, Yönetmelik'in ekinde bulunan misale uygun şekilde, gayrimenkul icmal cetvelleri teşkil edilir. İcmal cetvelleri ve muhasebe kayıtları karşılaştırılarak, gerekli düzeltmeler yapılır.

Yapılan incelemede; cins tashihi işlemlerinin gerçekleştirilmemesi sebebiyle gayrimenkullerin kullanım şekli ile tapuda yer alan bilgilerinin farklı olduğu, gayrimenkullere dair kayıt formlarının tutulmadığı, bu formlara istinaden hazırlanması icap eden gayrimenkul icmal cetvellerinin hazırlanmadığı ve icmal cetvellerine binaen yapılması lazım gelen muhasebe kaydı düzeltmelerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Aşağıdaki tabloda gayrimenkullerin takip edildiği hesapların yıl sonu bakiyeleri yer almaktadır.

Tablo 8: Gayrimenkul Hesaplarına Dair Yıl Sonu Bakiye Tablosu

Muhasebe Kayıtlarında İlgili Hesapların Tutarları ve Yekûnu (TL)	
250 Arazi ve Arsalar Hesabı	76.390.055,38
251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı	130.959.406,40
252 Binalar Hesabı	119.355.248,08
Yekûn	326.704.709,86

Mevzubahis işlemlerin yapılmaması sebebiyle; bilançoda maddi duran varlıklar içerisinde yer alan 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile 252 Binalar Hesabı kayıt ve tutar olarak gerçeği yansıtmamaktadır.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup 2025 yılı itibarıyla gerekli kayıtların yapılmaya başlandığı ifade edilmiştir.

Mevzuatta yer alan işlemler yapılarak gayrimenkullere dair icmal cetvellerinin gerçek vaziyeti yansıtacak şekilde hazırlanması ve bu cetvellere istinaden de gayrimenkullere ait muhasebe kayıtlarının düzeltilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Tahsis Edilen Gayrimenkule Dair Muhasebe Kaydının Yapılmaması

İdarenin tahsis ettiği gayrimenkulün muhasebe kayıtlarında yer almadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 252 Binalar Hesabının işleyişinin izah edildiği 193'üncü maddesinde, tahsise mevzu edilen binaların; tahsis edilen kamu idaresine hizmet veren muhasebe birimince kayıtlı değeri üzerinden bu hesaba borç, 500 Net Değer Hesabına alacak ve varlığa ilişkin ayrılmış amortisman tutarının da 500 Net Değer Hesabına borç, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak; tahsis eden kamu idaresine hizmet veren muhasebe birimince ise kayıtlı değer üzerinden bu hesaba alacak, 500 Net Değer Hesabına borç ve varlığa ilişkin ayrılmış amortisman tutarının da 500 Net Değer Hesabına alacak, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

Mezkûr Yönetmelik mucibince yapılacak kayıtlar için kullanılacak olan hesaplar 2024 Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planında yer almakta olup İdare tarafından tahsis edilen binalar için; 252.02 Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği Taşınmazlar Hesabı, 500.11 Tahsis Edilen Taşınmazlar Hesabı ve 500.13 Tahsis Edilen Taşınmazlar İçin Ayrılmış Amortisman Tutarları Hesabının kullanılacağı belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, diğer kamu idarelerine tahsis edilen binaların; 2024 Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planındaki hesaplar vasıtasıyla muhasebe kayıtlarında takip edilmesinin icap ettiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, Belediyenin başka idarelere tahsis ettiği 1 bina bulunduğu ve bunun için muhasebe kaydı yapılmadığı tespit edilmiş olup bu sebeple; bilançoda 252 Binalar Hesabı, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı ve 500 Net Değer/Sermaye Hesabı hatalı olarak yer almaktadır.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup gerekli kayıtların yapılacağı ifade edilmiştir.

İdarenin tahsis ettiği gayrimenkullerle alakalı muhasebe kayıtlarının yapılması ve bu suretle mali tablolara doğru bilgi aktarılması gerekmektedir.

BULGU 3: Belediyeye Ait Gayrimenkuller İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların Doğrudan Giderleştirilmesi

Belediyenin mülkiyetinde bulunan yolların; iyileştirilmesi, ömrünün uzatılması veya veriminin artırılması maksadıyla yapılan tamirat-tadilat-yenileme harcamalarının, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı yerine 630 Giderler Hesabına kayıt edilerek doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabının işleyişinin izah edildiği 191'inci maddesinde; 251 no.lu hesapta kayıtlı yeraltı ve yerüstü nizamlarının iyileştirilmesi, ömrünün uzatılması veya veriminin arttırılmasına dair olarak bütçeye gider kaydıyla yapılan harcama tutarlarının yine 251 no.lu hesaba kaydedilmesi icap ettiği ifade edilmiş olup mezkûr Yönetmelik'in 630 Giderler Hesabına dair 372 ve 373'üncü maddelerinde ise; 251 no.lu hesapta takip edilen varlıkların iyileştirilmesi, ömrünün uzatılması veya veriminin arttırılmasına dair harcamaların 630 no.lu hesapta muhasebeleştirileceği şeklinde bir hüküm bulunmamaktadır.

Diğer yandan, Amortisman ve Tükenme Paylarına ilişkin 47 Sıra No.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nde; duran varlıklardan hangilerinin amortisman ve tükenme payına tabi tutulacağı belirtilmiş olup bu Tebliğ'in 4'üncü maddesinde, duran varlıkların amortisman ve tükenme payına tabi değerlerinin maliyet bedeli olacağı; maliyet bedelinin ise bir varlığın satın alınması, imal edilmesi veya değerinin artırılması için yapılan harcamalar veya

verilen kıymetlerin yekûnu olacağı, bir varlık için yapılan harcamaların kayıtlı değerine ilave edilmesi halinde amortisman hesaplamasının varlığın yeni değeri üzerinden yapılacağı belirtilmiştir.

Mezkûr Tebliğ'in "Amortisman ve tükenme payı süre ve oranları" başlıklı 6'ncı maddesinde ise; gayrimenkul hesaplarında kayıtlı duran varlıklar için yapılan harcamalardan, 34.000,00 TL'lik limiti aşanların değer artırıcı harcama olarak kabul edileceği hüküm altına alınmıştır. (mevzubahis limit 07.11.2023 tarihinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 114.000,00 TL olarak güncellenmiştir)

Yapılan inceleme neticesinde, Belediyenin sahibi olduğu yolların; iyileştirilmesi, ömrünün uzatılması veyahut veriminin artırılması maksadıyla yapılan ve her biri 114.000,00 TL'lik sınırı aşan yekûn 3.763.213,44 TL'lik değer artırıcı harcamanın, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabında izlenmeyerek 630 Giderler Hesabı vasıtası ile doğrudan giderleştirildiği tespit edilmiş olup bu sebeple, mali tablolarda 251 no.lu hesap 3.763.213,44 TL noksan, 630 no.lu hesap ise aynı tutarda fazla yer almaktadır.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup 2025 yılı itibarıyla gereken kayıtların yapılmaya başlandığı ifade edilmiştir.

Yeraltı ve yerüstü nizamı olarak takip edilen varlıkların; veriminin artırılması, kullanım süresinin uzatılması veyahut iyileştirilmesi saikiyle yapılan ve değer artırıcı gider haddi olan 114.000,00 TL'yi aşan harcamaların, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabında takip edilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında Kayıtlı Tutarlardan Geçici Kabulü Yapılanların İlgili Varlık Hesabına Aktarılmaması

Geçmiş yıllarda geçici kabulü yapılmış su isale hattı yapımı ve yol yapımı işlerine ait 11.910.997,99 TL tutarındaki harcamanın, 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında izlenmeye devam edildiği ve 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabına aktarılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının mahiyetinin izah edildiği 204'üncü maddesinde; bu hesabın, yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve umumi giderlerin; geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hallerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece

onaylandığı tarihte, diğer hallerde işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin tanzim edildiği tarihte, ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılincaya kadar izlenmesi için kullanılacağı, mezkûr Yönetmelik'in aynı hesabın işleyişinin izah edildiği 205'inci maddesinde; tamamlanıp geçici kabulü yapılan işlere dair tutarların bu hesaba alacak, ilgili maddi duran varlık hesabına borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yine aynı Yönetmelik'in 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabının işleyişinin izah edildiği 191'inci maddesinde ise; bütçeye gider kaydıyla gerçekleştirilip 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında izlenen yeraltı ve yer üstü düzenlerine ilişkin tutarların, yatırımın tamamlanıp geçici kabulün yapılması ile birlikte, bu hesaba borç, 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabına alacak kaydedileceği belirtilmiştir.

Yapılan inceleme neticesinde; geçmiş yıllarda tamamlanan ve geçici kabulü yapılmış olan; su isale hattı inşaatına dair 10.512.723,84 TL ve yol inşaatına dair 1.398.274,15 TL olmak üzere yekûn 11.910.997,99 TL tutarında harcamanın/giderin, 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında izlenmeye devam edildiği ve 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabına aktarılmadığı tespit edilmiştir. Bu sebeple; bilançoda 258 no.lu hesap 11.910.997,99 TL fazla, 251 no.lu hesap ise aynı tutarda noksan olarak yer almaktadır.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup gerekli kayıtların yapılacağı ifade edilmiştir.

258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında izlenen yapım işlerine dair harcama tutarlarının, geçici kabulün yapılması akabinde alakalı duran varlık hesaplarına aktarılması gerekmektedir.

BULGU 5: Genel Hizmet Alanlarının İz Bedeli Üzerinden Kayıt Altına Alınmaması

İdarenin mülkiyetinde bulunan ve "Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in EK 1'deki kayıt planının "Genel Hizmet Alanları" başlığı altında yer alan taşınmazların emlak vergi değerleri üzerinden kayıtlarda yer aldığı görülmüştür.

Yönetmelik'in "Kayıt ve kontrol işlemleri" başlıklı 5'inci maddesine göre; kamu idareleri, mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilen ve elden çıkarılan taşınmazlarını, miktar ve değer olarak takip etmek amacıyla kayıt altına alacaklardır.

Taşınmazların hangi değerler üzerinden kayıt altına alınacağı ise yine 5'inci maddede

açıklanmış olup, buna göre orta malları ile genel hizmet alanları başlığı altında yer alan taşınmazların iz bedeli üzerinden kayıtlara alınacağı hüküm altına alınmıştır. “İz bedeli” ile ilgili tanımlamalar 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ve Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde yer almaktadır. Buna göre; iz bedeli, gerçek değeri tespit edilemeyen veya edilmesi uygun görülmeyen ancak, hesaplarda izlenmesi gereken iktisadi kıymetlerin muhasebeleştirilmesinde kullanılan en düşük tutardır.

Yapılan incelemede, İdare mülkiyetinde yer alan bazı parklar ve yeşil alanlar ile yolların genel hizmet alanları başlığı altında yer almasına karşın iz bedeli üzerinden kayıtlara alınması gerekirken emlak vergi değerleri üzerinden kayıt altına alındığı tespit edilmiştir.

İdare tarafından verilen cevapta bulguya iştirak edilmiş olup, bulgu doğrultusunda işlem ve kayıtların yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, iz bedelinin; hesaplarda izlenmesi gereken iktisadi kıymetlerin muhasebeleştirilmesinde kullanılan en düşük tutar şeklindeki tanımı dikkate alınarak ve açıklanan nedenlerle bahsi geçen taşınmazların iz bedeli üzerinden kayıtlara alınması gerekmektedir.

BULGU 6: Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetveli ile Muhasebe Kayıtları Arasında Uyumsuzluk Bulunması

Cari yıla ait İdare Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetvelinde yer alan tutarlar ile 2024 yılı bilançosunda yer alan tutarların örtüşmediği görülmüştür.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun taşınır işlemlerine ilişkin hükümlerine istinaden çıkarılan Taşınır Mal Yönetmeliği uyarınca menkul kayıtlarını tutmak ve mali yıl sonunda Taşınır Yönetim Hesabını tanzim etmekle mükellef kılınmışlardır.

10.10.2024 tarih ve 32688 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Taşınır Mal Yönetmeliği'nin;

“Tanımlar” başlıklı 4'üncü maddesinde; demirbaşlar, makine ve cihazlar ile taşıtlar menkul olarak tarif edilmiştir.

“Belge ve cetveller” başlıklı 10'uncu maddesinde; taşınır yönetim hesabını teşkil eden cetvellere teferruatlı olarak yer verilmiştir.

“Taşınırın kaydı” başlıklı 12’nci maddesinde; kamu idarelerine ait menkullerin nasıl kayıt altına alınacağı ve nasıl takip edileceği ifade edilmiştir.

“Kayıt zamanı, kayıt değeri ve değer tespit komisyonu” başlıklı 13’üncü maddesinde; menkullerin, edinme şekline bakılmaksızın kamu idaresince kullanılmak üzere teslim alındığında giriş kaydedileceği; sarfiyata verildiğinde, satıldığında, başka harcama birimlerine devredildiğinde, bağışlandığında veya yardım yapıldığında, çeşitli sebeplerle kullanılamaz hale geldiğinde, hurdaya ayrıldığında veya kaybolma, çalınma, canlı menkulün ölümü gibi yok olma hallerinde ise ne şekilde çıkış kaydedileceği teferruatlı şekilde izah edilmiştir.

“Taşınır giriş ve çıkış işlemlerinin muhasebe birimine bildirilmesi” başlıklı 30’uncu maddesinde; maddi duran varlık hesaplarında izlenen menkullere dair işlemlerin muhasebe birimine gönderilmesinin zaruri olduğu, muhasebe yetkililerinin ise kendilerine gönderilen menkul işlemlerine uygun olarak muhasebe kayıtlarını tutması icap ettiği belirtilmiştir.

“Taşınır mal yönetim hesabı” başlıklı 34’üncü maddesinde ise; menkul kayıt ve işlemlerinin usulüne uygun yapıp yapılmadığının harcama yetkilisi tarafından kontrol edileceği, taşınır mal yönetim hesabının teftişe esas olmak üzere taşınır kayıt yetkilisi tarafından harcama birimleri itibarıyla hazırlanacağı, ayrıca taşınır kontrol yetkilisince taşınırın kayıt ve belgeler ile mali tablolara uygunluğunun kontrol edilerek imzalanacağı hükme bağlanmıştır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinden, İdare Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetvelinin tanzim edilmesinin zaruri olduğu ve bu cetvelde yer alan tutarlar ile muhasebe kayıtlarında yer alan tutarların birbiriyle aynı olması lazım geldiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede; İdare Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetveli ile muhasebe kayıtlarında yer alan tutarların birbirinden farklı olduğu tespit edilmiş olup bu farklılıklar aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 9: Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetveli ile Muhasebe Verileri Mukayesesi Tablosu

Hesap Kodu	Hesap Adı	Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetveli Verileri			Muhasebe Verileri		
		Yekûn Tutar (TL)	Yıl İçinde Çıkan Tutar (TL)	Gelecek Yıla Devreden Tutar (TL)	Yekûn Tutar (TL)	Yıl İçinde Çıkan Tutar (TL)	Gelecek Yıla Devreden Tutar (TL)

253	Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı	3.648.185,27	0,00	3.648.185,27	53.179.276,58	0,00	53.179.276,58
254	Taşıtlar Hesabı	560.119,98	0,00	560.119,98	15.933.417,00	0,00	15.933.417,00
255	Demirbaşlar Hesabı	3.341.813,43	135.109,97	3.206.703,46	20.603.294,36	75.640,37	20.527.653,99
Yekûn (TL)		7.550.118,68	135.109,97	7.415.008,71	89.715.987,94	75.640,37	89.640.347,57

Mevzubahis uyumsuzluk sebebiyle; bilançoda 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı, 254 Taşıtlar Hesabı ve 255 Demirbaşlar Hesabı hatalı olarak yer almaktadır.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup gerekli düzeltmelerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetveli ile muhasebe kayıtları arasındaki uyumsuzluğun giderilmesi ve mali tablolara gerçek vaziyeti yansıtacak şekilde doğru veri aktarılması gerekmektedir.

BULGU 7: Dayanıklı Menkul Varlıklar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların Doğrudan Giderleştirilmesi

İdarenin mülkiyetinde bulunan dayanıklı menkullere dair o varlığın değerini artıran, kullanım süresini uzatan ve hizmet kalitesini artıran mahiyetteki harcamaların, ilgili menkulün kayıtlı değerine ilave edilmeyip 630 Giderler Hesabı kullanılarak doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin maddi duran varlıklar hesap grubuna ilişkin işlemleri açıklayan 187'nci maddesinde; maddi duran varlıklar için sonradan yapılan ve o varlığın değerini, kullanım süresini, ürün ve hizmet kalitesini, sağlanan faydayı artıran veya imal edilen mal veya hizmetlerin imalat maliyetini azaltan her türlü maliyetin, ilgili maddi duran varlığın kayıtlı değerine ilave edileceği ve amortisman hesaplamasında da dikkate alınacağı, bunların haricinde yapılan her türlü normal bakım ve onarım harcamalarının ise gider olarak kaydedileceği ifade edilmiştir.

Diğer yandan, 04.11.2015 tarih ve 29522 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Amortisman ve Tükenme Paylarına ilişkin 47 sıra numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin 4'üncü maddesinde; duran varlıkların amortisman ve tükenme payına tabi değerlerinin maliyet bedeli olacağı, maliyet bedelinin ise, bir varlığın satın alınması, imal edilmesi veya değerinin artırılması için yapılan harcamalar veya verilen kıymetlerin toplamı olacağı, bir varlık için yapılan harcamaların, kayıtlı değerine ilave edilmesi halinde amortisman hesaplamasının varlığın yeni değeri üzerinden yapılacağı belirtilmiştir.

Mezkûr Tebliğ'in "Amortisman ve tükenme payı süre ve oranları" başlıklı 6'ncı maddesinde ise; hesaplarda kayıtlı dayanıklı menkullerin her biri için 14.000,00 TL'yi aşan harcamaların değer artırıcı harcama olarak kabul edileceği ve ilgili varlığın kayıtlı değerine ilave edilmesi gerektiği hüküm altına alınmıştır. (mevzubahis limit 07.11.2023 tarihinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 52.000,00 TL olarak güncellenmiştir)

Yapılan incelemede, Belediyenin sahibi olduğu iş makineleri ve vasıtaların; değerini artıran, faydalanma süresinin uzatan yahut hizmet kalitesini yükselten ve her biri 52.000,00 TL'lik sınırı aşan yekûn 2.826.722,65 TL'lik değer artırıcı harcamanın 253 no.lu yahut 254 no.lu hesapta izlenmeyerek 630 Giderler Hesabı vasıtası ile doğrudan giderleştirildiği tespit edilmiştir. Bu sebeple; mali tablolarında 253 no.lu hesap 1.848.742,45 TL ve 254 no.lu hesap 977.980,20 TL tutarlarında noksan, 630 no.lu hesap ise 2.826.722,65 TL tutarında fazla olarak yer almaktadır.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, gerekli kayıtların yapılacağı ifade edilmiştir.

Dayanıklı menkul varlıkların değerinin arttırılması, kullanım süresinin uzatılması veyahut hizmet kalitesinin yükseltilmesi saikiyle yapılan ve değer artırıcı gider haddi olan 52.000,00 TL'yi aşan harcamaların, alakalı maddi duran varlık hesaplarında takip edilmesi gerekmektedir.

BULGU 8: Kullanılma İmkânı Kalmayan Maddi Duran Varlıkların Hatalı Hesaplarda Takip Edilmesi

Kullanılma imkanını yitirmiş olan maddi duran varlıkların, 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı yerine 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı ve 255 Demirbaşlar Hesabında izlendiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabının işleyişinin izah edildiği 195'inci maddesinde; yıkılma, eskime ve iktisadi ömrünü tamamlama gibi sebeplerle tesis, makine ve cihaz olma vasfı ortadan kalkan tesis, makine ve cihazların kayıtlı değerleri üzerinden bu hesaba alacak, 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına borç; bu varlıklar için ayrılmış olan amortisman tutarının 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

Mezkûr Yönetmelik'in 255 Demirbaşlar Hesabının işleyişinin izah edildiği 199'uncu maddesinde; eskime veya iktisadi ömrünü tamamlama gibi sebeplerle demirbaş olma vasfı ortadan kalkan demirbaşların, kayıtlı değerleri üzerinden bu hesaba alacak, 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına borç; ayrılmış olan amortisman tutarının 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Yine aynı Yönetmelik'in 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabının işleyişine dair 225'inci maddesinde ise; kullanılma imkanlarını yitiren maddi duran varlıkların kayıtlı değerleri üzerinden bu hesaba borç, ilgili maddi duran varlık hesabına alacak; ayrılmış olan amortisman tutarının 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedileceği tanzim edilmiştir.

Yapılan incelemede; eskime veyahut ömrünü tamamlama gibi sebeplerle makine-cihaz/demirbaş olma vasfı ortadan kalkan muhtelif maddi duran varlıkların İdarede mevcut olduğu, mevzubahis varlıkların sayısı ve değeri ile alakalı 2024 yıl sonu itibarıyla herhangi bir çalışma ifa edilmediği ve kullanılma imkanını yitiren bu varlıkların; 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı ile 255 Demirbaşlar Hesabından, 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına aktarılmadığı tespit edilmiş olup bu sebeple, bilançoda 253, 255, 257, 294 ve 299 no.lu hesaplar hatalı olarak yer almaktadır.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup gerekli işlemlerin ve kayıtların yapılacağı ifade edilmiştir.

Herhangi bir sebeple faydalanma imkânı ortadan kalkmış olan maddi duran varlıkların, 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında takip edilmesi gerekmektedir.

BULGU 9: Kullanımda Olan Menkul Varlıkların Giderleştirilerek Muhasebe Kayıtlarından Çıkarılması

Cari yılda tedarik edilmiş, kullanılmaya devam edilen ve 255 Demirbaşlar Hesabında takip edilmekte olan bazı demirbaşların; 630 Giderler Hesabı vasıtasıyla giderleştirilerek muhasebe kayıtlarından çıkarıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 255 Demirbaşlar Hesabının mahiyetine dair 198'inci maddesinde; bu hesabın, idarenin faaliyetlerinin icrasında kullanılan her türlü büro makine ve cihazları ile döşeme, masa, koltuk, dolap, mobilya gibi uzun süre kullanılabilen varlıkların izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Mezkûr Yönetmelik'in aynı hesabın işleyişine dair 199'uncu maddesinde ise; diğer kamu idarelerine bedelsiz olarak devredilen demirbaşların kayıtlı değerleri üzerinden bu hesaba alacak, 630 Giderler Hesabına borç kaydedileceği ve yine bağış ile yardımlar dolayısıyla edinilen bu hesapta kayıtlı demirbaşlardan, kullanılmadığı veya maksat dışı kullanıldığı için geri istenilenlerin, kayıtlı değeri üzerinden bu hesaba alacak, 630 Giderler Hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri birlikte ele alındığında; her neviden büro makine ve cihazı ile benzeri varlıkların edinildiği zaman 255 Demirbaşlar Hesabına kaydedilmesinin icap ettiği ve bu hesapta kayıtlı varlıklardan 630 Giderler Hesabı kullanılarak giderleştirme işlemi yapılmasının; kayıtlı varlıkların diğer kamu idarelerine bedelsiz devri veyahut bağış-yardım olarak edinilmiş varlıkların maksadı dışında kullanılması sebebiyle geri istenilmesi hallerinde olabileceği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede; cari yılda tedariki yapılmış yazıcı, ekran, kule sunucu, dijital kamera ve dijital fotoğraf makinesi varlıklarının, en başta 255 Demirbaşlar Hesabına kaydının yapıldığı, ancak akabinde yapılan işlemlerle; elden çıkarılmamış olan ve kullanımı devam eden mevzubahis varlıkların 630 Giderler Hesabı borç ve 255 Demirbaşlar Hesabı alacak çalıştırılarak muhasebe kayıtlarından çıkarılmış olduğu tespit edilmiştir. Hatalı giderleştirme işlemi sebebiyle; mali tablolarda 630 no.lu hesap 73.920,00 TL fazla, 255 no.lu hesap ise aynı tutarda noksan yer almaktadır.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup gerekli düzeltmelerin yapılacağı ifade edilmiştir.

255 Demirbaşlar Hesabında takip edilen varlıkların, 630 Giderler Hesabı kullanılarak muhasebe kayıtlarından çıkarılması işleminin, yalnızca mevzuatta belirtilen hallerde yapılması gerekmektedir.

BULGU 10: Cari Yılda Yapılan Mal/Malzeme Tedariklerinin Bazılarının Doğrudan Giderleştirilmesi

Cari yılda gerçekleştirilen ilk madde-malzeme mahiyetindeki tedariklerin bazılarının, 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabına kaydedilmediği ve alındığı anda 630 Giderler Hesabı vasıtası ile giderleştirildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabının mahiyetinin izah edildiği 115'inci maddesinde; idarelerce satılmak, imalatla veya diğer faaliyetlerde kullanılmak yahut sarf edilmek üzere edinilen ilk madde ve malzeme, yarı mamul, mamul, ticari mal, artık ve hurda gibi bir yıl veya faaliyet dönemi içinde sarf edilecek veyahut paraya çevrilecek varlıkların izlenmesi için bu hesabın kullanılacağı ifade edilmiştir.

Mezkûr Yönetmelik'in 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabının işleyişinin izah edildiği 116'ncı maddesinde; satın alınan ilk madde ve malzemelerin maliyet bedelleri üzerinden bu hesaba borç kaydedileceği, sarf edilmek maksadıyla kamu idaresinin ilgili birimlerine verilen yahut kullanılan ilk madde ve malzemelerin ise bu hesaba alacak, 630 Giderler hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

İdarenin mali tabloları incelendiğinde; çöp konteyneri, inşaat malzemesi ve yedek parça tedariklerinin; 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabına kaydedilmeksizin doğrudan 630 Giderler Hesabı kullanılmak suretiyle muhasebeleştirildiği tespit edilmiş olup mevzu bahis mal-malzeme yıl içerisinde sarf edildiğinden her ne kadar mali tablolarda hataya sebebiyet verilmesinde de, bu mal-malzemenin alındığında 150 no.lu hesaba kaydedilmemesi mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, kayıtların mevzuata uygun şekilde yapılacağı ifade edilmiştir.

İlk madde ve malzeme mahiyetindeki alımların, tedarikle beraber 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabına kaydedilmesi, sadece kullanıma verildiği/sarf edildiği hallerde 630 Giderler Hesabı kullanılarak kayıtlardan çıkarılması gerekmektedir.

BULGU 11: İktisadi Değer Taşıyan Yazılım ve Lisans Tedariklerinin Doğrudan Giderleştirilmesi

Cari yılda tedarik edilmiş olan muhtelif bilgisayar yazılımı ve lisanslarının, 260 Haklar Hesabı yerine 630 Giderler Hesabına kaydedildiği ve bu suretle doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 260 Haklar Hesabının mahiyetinin izah edildiği 210'uncu maddesinde; bedeli mukabilinde edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler sebebiyle yapılan ve iktisadi değer taşıyan harcamaların izlenmesi için 260 no.lu hesabın kullanılacağı, mezkûr Yönetmelik'in 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabının mahiyetinin izah edildiği 214'üncü maddesinde ise; maddi olmayan duran varlık bedellerinin, kullanılabilecekleri süre içerisinde yok edilmesini izlemek için 268 no.lu hesabın kullanılacağı ifade edilmiştir.

Amortisman ve Tükenme Paylarına ilişkin 47 Sıra No.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin 6'ncı maddesinin ikinci fıkrasında ise; maddi olmayan duran varlıklar hesap grubunda izlenen varlıklar için amortisman oranının %100 olduğu ve bu varlıkların alındığı yılın nihayetinde tamamen amorti edileceği belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinden anlaşılabileceği üzere; satın alınan yazılımlar ve lisanslar, 260 Haklar Hesabına kaydedilmeli ve dönem sonunda bu maddi olmayan duran varlıkların tamamı için amortisman ayrılmalıdır.

İdarenin mali tabloları incelendiğinde; Belediye tarafından tedarik edilen yazılım ve lisansların, 260 Haklar Hesabında izlenmeyerek 630 Giderler Hesabı vasıtası ile doğrudan giderleştirildiği tespit edilmiş olup bu sebeple, bilançoda 260 no.lu hesap ve 268 no.lu hesap 280.300,00 TL tutarında noksan yer almaktadır.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup gerekli kayıtların yapılacağı ifade edilmiştir.

Bedeli mukabilinde tedarik edilen yazılım ve lisansların 260 Haklar Hesabında takip edilmesi ve bunlar için yıl sonunda 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabı kullanılarak %100 oranında amortisman ayrılması gerekmektedir.

BULGU 12: İller Bankası Ortaklık Payının Muhasebe Kayıtlarında Noksan Olarak Yer Alması

İdarenin vergi geliri paylarından İller Bankası Anonim Şirketi (AŞ) tarafından ortaklık payı olarak kesilen tutarların tamamının, 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında izlenmediği görülmüştür.

6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkındaki Kanun'un “Ortaklık yapısı ve sermaye” başlıklı 4’üncü maddesinin birinci fıkrasında; İller Bankası ortaklarının il özel idareleri ve belediyeler olduğu, aynı maddenin üçüncü fıkrasının (a) bendinde ise; 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun'a göre her ay Maliye Bakanlığı ve İller Bankası tarafından dağıtılacak vergi gelirleri paylarının yekûnu üzerinden aylık olarak %2 oranında kesilecek miktarın, bankanın ödenmiş sermayesine ekleneceği belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının mahiyetinin izah edildiği 178’inci maddesinde; bu hesabın, kanuni yetkilere istinaden mali kuruluşların sermayesine iştirak edilen tutarlar ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararlar, bütçeye iade olunan tutarlar ile bu kuruluşlara ikrazen verilen ve mahsup edilen tutarların izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

İller Bankası AŞ verileri ve İdarenin muhasebe kayıtları incelendiğinde; İller Bankası AŞ tarafından İdarenin merkezi vergi geliri paylarından %2 oranında kesilen yekûn ortaklık payı 5.500.950,49 TL iken, 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında İller Bankası AŞ ortaklık payının 3.554.239,05 TL olarak takip edildiği tespit edilmiştir. Bu sebeple, bilançoda 240 no.lu hesap 1.946.711,44 TL noksan olarak yer almaktadır.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup gerekli kayıtların yapılacağı ifade edilmiştir.

İdare merkezi vergi geliri paylarından İller Bankası AŞ ortaklık payı olarak kesilen meblağın tamamının, 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında izlenmesi ve bu suretle mali tablolara doğru veri aktarılması gerekmektedir.

BULGU 13: İdarenin Tamamına Malik Olduğu Şirketteki Sermaye Payının Muhasebe Kayıtlarında Hatalı Olarak Yer Alması

İdarenin sahibi olduğu Vakfikebir Belediyesi Personel Limited Şirketi'ndeki sermaye payının, 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında olduğundan fazla tutarla izlendiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının mahiyetinin izah edildiği 181'inci maddesinde; bu hesabın, mal ve hizmet imal eden kuruluşlara nakden veya ayni olarak verilen sermaye tutarları ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararlar, bütçeye iade olunan sermayelerin izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Mezkûr Yönetmelik'in 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına dair işlemlerin izah edildiği 182'nci maddesinde ise; sermayesine iştirak edilen mal ve hizmet imal eden kuruluşlara, nakdi veya ayni sermaye şeklindeki katılımlardan bu hesapta kayıtlı tutarların ilgili mal ve hizmet imal eden kuruluşların öz kaynak hesaplarında karşılık olarak yer alan tutarlarla eşit olması icap ettiği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; İdarenin tamamına sahip olduğu Vakfikebir Belediyesi Personel Limited Şirketi'nin sermayesinin 10.000,00 TL olduğu ve bu şirkete ait sermaye payının ise 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında 64.000,00 TL olarak takip edildiği tespit edilmiştir. Bu sebeple, bilançoda 241 no.lu hesap 54.000,00 TL tutarında fazla olarak yer almaktadır.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup gerekli düzeltmelerin yapılacağı ifade edilmiştir.

İdarenin hissedarı olduğu şirket/şirketlerdeki payının, 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında mevcut olan değeriyle izlenmesi ve bu suretle mali tablolara doğru veri aktarılması gerekmektedir.

BULGU 14: Yapılandırılarak Tecil Edilmiş Alacakların Hatalı Hesapta Takip Edilmesi

Taksitlendirilerek tecil edilmiş kısa vadeli faaliyet alacaklarının, 122 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı yerine 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabında takip edildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabının işleyişinin izah edildiği 91'inci maddesinde; takipli alacaklardan tecil ve tehir edilen tutarların; bu hesaba alacak, vadesine göre 122 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı veya 222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabına borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

Mezkûr Yönetmelik'in 122 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabının işleyişinin izah edildiği 94'üncü maddesinde ise; gelirlerden alacaklar hesabı veya gelirlerden takipli alacak hesabında kayıtlı tutarlardan içinde bulunulan mali yıl sonunu geçmeyen bir süre ile tecil ve tehir edilen tutarların bu hesaba borç, alakasına göre 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı veya 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına alacak kaydedileceği belirtilmiştir.

İdarenin mali tabloları ve alacak icmal cetvelleri incelendiğinde; yapılandırılarak tecil edilmiş kısa vadeli alacak tutarının 584.203,84 TL olduğu ve mevzubahis alacakların; 122 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı yerine 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabında izlendiği tespit edilmiştir. Bu sebeple, bilançoda 121 no.lu hesap 584.203,84 TL fazla, 122 no.lu hesap ise aynı tutarda noksan ve sıfır (0,00 TL) bakiye ile yer almaktadır.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup gerekli düzeltmelerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Yapılandırılarak tecil edilmiş kısa vadeli alacakların, ilgili hesaplardan 122 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabına aktarılarak takip edilmesi ve bu suretle de mali tablolara doğru veri aktarılması gerekmektedir.

BULGU 15: Faaliyet Alacaklarına Dair Muhasebe Kayıtlarının Gerçeği Yansıtmaması

İdarenin kısa vadeli faaliyet alacaklarına dair muhasebe kayıtları ile alacak icmal raporlarının uyumsuz olduğu görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin faaliyet alacakları hesap grubu ile alakalı 85'inci maddesinde; bu hesap grubunun, gelir olarak tahakkuk ettirilen ve bir yıl içinde tahsili öngörülen faaliyet alacakları ile verilen depozito ve teminatların izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Yine aynı madde de, faaliyet alacaklarının alakasına göre; 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı, 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı, 122 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar

Hesabı, 126 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabı ve 127 Diğer Faaliyet Alacakları Hesabında izleneceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; İdarenin gelir biriminden temin edilen alacak icmal raporlarında yekûn kısa vadeli faaliyet alacağı tutarının 6.874.069,87 TL olarak görüldüğü, bilançoda ise kısa vadeli faaliyet alacağının; 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı ve 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı ile yekûn 3.635.562,65 TL olarak takip edildiği tespit edilmiştir. Bu sebeple, bilançoda kısa vadeli faaliyet alacakları gerçekte mevcut olan tutardan 3.238.507,22 TL noksan meblağda gözükmektedir.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup gerekli düzeltmelerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Faaliyet alacaklarına dair muhasebe kayıtlarının, gerçek vaziyeti gösteren alacak icmal raporlarına istinaden yapılması ve bu suretle mali tablolara doğru veri aktarılması gerekmektedir.

BULGU 16: Bir Yıldan Daha Uzun Süreli Verilmiş Teminatların Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması

Bir yıldan daha uzun süreli verilmiş olan teminatların, 226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabında izlenmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabının mahiyetinin izah edildiği 168'inci maddesinde; kamu idarelerince, bir işin yapılmasının üstlenilmesi veya bir sözleşmenin ya da diğer işlemlerin karşılığı olarak diğer kamu idareleri veya kişilere bir yıldan daha uzun süreli verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlenmesi için 226 no.lu hesabın kullanılacağı ifade edilmiştir.

İdarenin verdiği teminatlara dair belgeler ve mali tabloları incelendiğinde; uzun vadeli verilmiş ve bir yılı aşan sürede geri alınacak olan teminat tutarının 19.581,33 TL olduğu ve bu tutarın muhasebe kayıtlarında izlenmediği tespit edilmiştir. Bu sebeple; bilançoda 226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabı 19.581,33 TL noksan olarak yer almaktadır.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup gerekli kaydın yapılacağı ifade edilmiştir.

Uzun vadeli olarak verilmiş teminatların, 226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabında izlenmesi ve bu suretle mali tablolara doğru veri aktarılması gerekmektedir.

BULGU 17: Emanetler Hesabındaki Tutarların Zaman Aşımı Süreleri Bakımından Takip Edilmemesi

333 Emanetler Hesabında kayıtlı olan emanetlerin zaman aşımı süreleri cihetinden takibinin yapılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "33 Emanet yabancı kaynaklar" başlıklı 256'ncı maddesinde;

"(1) Bu hesap grubu, depozito, teminat veya emanet olarak yapılan tahsilatların izlenmesi için kullanılır.

(2) Muhasebe birimince emanet yabancı kaynak olarak nakden veya mahsuben tahsil olunan tutarların, çeşitlerine göre bu gruptaki hesapların altında bölümlenmesine ilişkin esaslar, kaydedilen tutarlardan tahsil, geri ödeme ve zamanaşımına uğrayanların bütçeye gelir kaydedilmesinde Maliye Bakanlığınca genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için belirlenen esas ve usuller uygulanır.

(...)"

Denilmektedir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "33 Emanet yabancı kaynaklar" başlıklı 255'inci maddesinin ikinci fıkrasında;

"Muhasebe birimlerinde emanet yabancı kaynak olarak nakden veya mahsuben tahsil olunan tutarların, çeşitlerine göre bu gruptaki hesapların altında bölümlenmesine ilişkin esaslar, kaydedilen tutarlardan tahsil, geri ödeme ve zamanaşımına uğrayanların bütçeye gelir kaydedilmesinde yapılacak işlemler Bakanlıkça belirlenir."

Hükmüne yer verilmiştir.

Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan 16.08.2004 tarih ve 2 Sıra No'lu Genelge'de; muhasebe birimlerinde tahsil edilerek emanetler hesabına kaydedilen paraların, 10 yıllık, 5 yıllık, 2 yıllık, 1 yıllık ve 6 aylık zaman aşımına tabi olanlar ile zaman aşımına tabi olmayan emanetler olmak üzere altı grupta toplanacağı, Genelge kapsamına girmeyen

emanetlerin bütçeye gelir kaydedilmesine dair zaman aşımı sürelerinin ise Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirleneceği ifade edilmiştir.

Muhasebat Genel Müdürlüğünün 29.12.2017 tarihinde yayımlanan “Emanetlerin Zaman Aşımı Süreleri” mevzuu yazısında; anılan Genelge’de zaman aşımı süreleri belirlenmiş olanların belirlenen sürelerin sonunda, zaman aşımı süresi belirlenmemiş olanların ise kayıtlara alındığı tarihten itibaren genel hükümlere göre onuncu (10) yılın sonunda zaman aşımına uğrayacağı, muhasebe kayıtlarında yer alan emanetlerin zaman aşımı sürelerinin sonunda bütçeye gelir kaydedileceği belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre; zaman aşımı süreleri belirlenmiş olan emanetlerin, belirlenen sürelerin sonunda, zaman aşımı süreleri belirlenmemiş olan emanetlerin ise kayıtlara alındığı tarihten itibaren umumi hükümlere göre onuncu yılın sonunda bütçeye gelir kaydedilmesi lazım gelmektedir.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; 333 Emanetler Hesabında kayıtlı tutarların, zaman aşımı sürelerine göre tasnif edilmediği ve bunlardan zaman aşımına uğrayanların belirlenmesine imkân sağlayacak veri ve bilginin kayıtlarda mevcut olmadığı tespit edilmiştir.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup gerekli işlemlerin ve kayıtların yapılacağı ifade edilmiştir.

333 Emanetler Hesabında kayıtlı olan emanetlerin zaman aşımı süreleri bakımından takibini sağlayacak sistemin teşkil edilmesi ve bu suretle de zaman aşımına uğramış olan emanetlerin belirlenerek bütçeye gelir kaydedilmesi gerekmektedir.

BULGU 18: Taksitlendirilerek Tecil Edilmiş Vergi ve Sigorta Borçlarının Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması

Taksitlendirilerek tecil edilmiş olan kısa vadeli vergi ve sigorta borçlarının, 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabında takip edilmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabının mahiyetinin izah edildiği 278’inci maddesinin birinci fıkrasında; bu hesabın, kanuni süresi içerisinde ödenmeyen vergi ve diğer yükümlülükler ile ertelenen veya taksitlendirilen vergi ve diğer yükümlülüklerin

erteleme veya taksitlendirme vadesinin bir yılı aşmayan kısımlarının izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Mezkûr Yönetmelik'in aynı hesabın işleyişine dair 279'uncu maddesinde ise; vadesi geçmiş ertelenmiş veya taksitlendirilmiş vergi ve diğer yükümlülüklerin bu hesaba alacak, 360 Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı, 361 Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri Hesabı yahut ilgili diğer hesaplara borç kaydedileceği belirtilmiştir.

İdarenin mali tabloları ve vergi-sigorta borçlarına dair belgeler incelendiğinde; İdarenin taksitlendirilerek tecil edilmiş kısa vadeli vergi ve sigorta borcunun 4.749.714,44 TL olduğu ve bu borcun; 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabında takip edilmediği tespit edilmiştir. Yapılmayan muhasebe takibi sebebiyle; bilançoda 368 no.lu hesap 4.749.714,44 TL tutarında noksan yer almaktadır.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup gerekli kaydın yapılacağı ifade edilmiştir.

Yapılandırılarak tecil edilmiş kısa vadeli vergi ve sigorta borçlarının, 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabında izlenmesi ve bu suretle mali tablolara doğru veri aktarılması gerekmektedir.

BULGU 19: Kredi Borçlarının Tamamının Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması

Kullanılmış kredilere ait borçların, 300 Banka Kredileri Hesabı ve 400 Banka Kredileri Hesabında noksan olarak takip edildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 300 Banka Kredileri Hesabının mahiyetinin izah edildiği 232'nci maddesinde; idarece, banka ve diğer finans kuruluşlarından sağlanan kısa vadeli (vadesi bir yıl veya faaliyet dönemi ile sınırlı olan) kredilere ilişkin tutarlar ile 400 Banka Kredileri Hesabında kayıtlı tutarlardan vadesi bir yılın altına inenlerin izlenmesi için bu hesabın kullanılacağı ifade edilmiştir.

Mezkûr Yönetmelik'in 400 Banka Kredileri Hesabının mahiyetinin izah edildiği 301'inci maddesinde ise; idarenin, banka ve diğer finans kuruluşlarına olan vadesi bir yıldan fazla borçlarının izlenmesi için bu hesabın kullanılacağı belirtilmiştir.

İdarenin mali tabloları ve kredilerin borçlarını gösteren belgeler incelendiğinde; İller Bankası ve Halk Bankasından alınmış krediler bulunduğu, mevzubahis kredilerin yekûn

tutarının; kısa vadeli kısım 3.925.731,50 TL, uzun vadeli kısım 1.352.052,87 TL şeklinde 5.277.784,37 TL olduğu, ancak muhasebe kayıtlarında ise 300 Banka Kredileri Hesabının 1.725.915,37 TL, 400 Banka Kredileri Hesabının 667.113,76 TL bakiye ile yer aldığı tespit edilmiştir. Kredi borçlarının hatalı takibi sebebiyle; bilançoda 300 no.lu hesap ve 400 no.lu hesap sırasıyla 2.199.816,13 TL ve 684.939,11 TL noksan gözükmetedir.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup gerekli kayıtların yapılacağı ifade edilmiştir.

Kullanılmış kredilere ait borçların tamamının, ödeme vadelerine binaen 300 Banka Kredileri Hesabı yahut 400 Banka Kredileri Hesabında izlenmesi ve bu suretle mali tablolara doğru veri aktarılması gerekmektedir.

BULGU 20: Uzun Vadeli Kıdem Tazminatı Karşılığı Ayrılması İşleminin Hatalı Muhasebeleştirilmesi

Uzun vadeli kıdem tazminatı karşılığı ayırma işleminin, 630 Giderler Hesabı yerine 162 Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabı kullanılarak muhasebe kayıtlarına alındığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabının mahiyetine dair 330'uncu maddesinde; bu hesabın, alakalı mevzuatı mucibince belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan uzun vadeli kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Mezkûr Yönetmelik'in yine aynı hesabın işleyişinin izah edildiği 331'inci maddesinde; hesaplanan kıdem tazminatı karşılık tutarlarının bu hesaba alacak, 630 Giderler Hesabına borç kaydedileceği belirtilmiş olup aynı Yönetmelik'in 162 Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabına dair 131'inci ve 132'nci maddelerinde ise; kıdem tazminatı karşılığı ayırma işleminde 162 no.lu hesabın kullanılacağı şeklinde herhangi bir hüküm yer almamaktadır.

Yapılan incelemede; cari yıl nihayetinde sürekli işçiler için 14.000.000,00 TL'lik uzun vadeli kıdem tazminatı karşılığı ayrıldığı, bu işlemin muhasebeleştirilmesinde; 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak, 162 Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabına borç kaydı yapıldığı ve 630 Giderler Hesabının ise kullanılmadığı tespit edilmiştir. Mevzubahis muhasebe kaydı sebebiyle; mali tablolarda 162 no.lu hesap ve 630 no.lu hesap 14.000.000,00 TL tutarında hatalı olarak yer almaktadır.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, kayıtların mevzuata uygun şekilde yapılacağı ifade edilmiştir.

Uzun vadeli kıdem tazminatı karşılığı ayırma işleminde, mevzuata uygun muhasebe kaydı yapılması ve bu suretle mali tablolara doğru veri aktarılması gerekmektedir.

BULGU 21: Doğrudan Hizmet Alımı Suretiyle Çalıştırılan İşçiler için Kıdem Tazminatı Karşılığı Ayrılmaması

İdarenin şirketinden personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı kapsamında istihdam edilen işçiler için kıdem tazminatı karşılığı ayrılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 281'inci maddesinde, faaliyet dönemi içinde ödenmesi öngörülen kıdem tazminatları için 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabının, 330'uncu maddesinde ise faaliyet döneminde tahakkuk eden ancak uzun vadede ödenmesi öngörülen kıdem tazminatı karşılıklarının izlenmesi için 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabının kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Kamu İhale Kanunu'na Göre İhale Edilen Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımları Kapsamında İstihdam Edilen İşçilerin Kıdem Tazminatlarının Ödenmesi Hakkında Yönetmelik'in “Ödeme Usulü” başlıklı 8'inci maddesine göre ise; 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında alt işveren tarafından çalıştırılan işçilerin bu Yönetmelik hükümlerine göre tespit edilen sürelerle ilişkin kıdem tazminatları, ilgili kamu kurum veya kuruluşunca mülga 1475 sayılı Kanun'un yürürlükte olan 14'üncü maddesi kapsamında ödenecektir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerine göre; kamu idarelerinin, şirketlerinden 4734 sayılı Kanun'un 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında yaptıkları personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımları kapsamında çalıştırdıkları işçilerin kıdem tazminatları yine kamu idareleri tarafından ödenecektir. Dolayısıyla söz konusu işçilerin kıdem tazminatı yükü kamu idarelerinin üzerindedir. Bu sebeple kamu idarelerinin söz konusu yükü Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin yukarıda sözü edilen 281 ve 330'uncu maddelerine uygun şekilde mali tablolarında göstermesi ve bu giderler için bir karşılık ayırması gerekmektedir.

Yapılan incelemede İdarenin şirketinden hizmet alımı suretiyle çalıştırılan işçilerin kıdem tazminatı için herhangi bir karşılık ayrılmadığı, söz konusu tazminatlar ödenirken

ödenen kıdem tazminatı tutarı kadar 630 Giderler Hesabına borç kaydı yapıldığı tespit edilmiştir.

Başka bir ifade ile İdare; kıdem tazminatı ödeme aşamasına gelmemiş işçiler için ayırması gerektiği halde herhangi bir kıdem tazminatı karşılığı ayırmamakta, kıdem tazminatı ödenebilir aşamaya gelen işçiler için ise doğrudan gider yapmak suretiyle ödeme yapmaktadır.

İdare tarafından verilen cevapta bulguya iştirak edilmiş olup, bulgu doğrultusunda işlem yapılacağı ifade edilmiştir.

İdarede istihdam edilen işçilerin kıdem tazminatları karşılıklarının, işçilere her bir tam hizmet yılı için kaç günlük ücret kıdem tazminatı olarak ödenecek ise bu ücret üzerinden hesaplanması ve bulunan tutarların ilgisine göre 372 ve/veya 472 Kıdem Tazminatı Karşılıkları Hesaplarının alacağına ve 630 Giderler Hesabının borcuna kaydedilerek muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İhale Usulleri ile Temin Edilmesi Gereken Alımların Kısımlara Bölünmek Suretiyle Doğrudan Temin ile Satın Alınması

İdare tarafından cari yılda gerçekleştirilmiş olan ve benzer mahiyete sahip muhtelif alımların, doğrudan temin sınırının altında kalmak için kısımlara bölünerek 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22/d maddesine göre tedarik edildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kanun'un "Temel ilkeler" başlıklı 5'inci maddesinde; eşik değerlerin altında kalmak maksadıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği belirtilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 53'üncü maddesine istinaden hazırlanmış olan Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ'in "Parasal limitler kapsamında yapılacak alımlar ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak alımlar" başlıklı 14'üncü maddesinde; 4734 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinde öngörülen ihale usulleriyle temin edilmesi gereken ihtiyaçların, parasal limitlerin altında kalacak şekilde adet, kısım yahut gruplara bölünmek suretiyle temin edilemeyeceği ve alım yapacak idarenin tabi

olduğu parasal limitin, idarenin büyükşehir belediyesi mücavir alan hududu içerisinde bulunup bulunmadığına göre belirleneceği ifade edilmiştir.

22/d usulüyle yapılacak olan tedariklere ait parasal limitler 4734 sayılı Kanun'un "Eşik değerler ve parasal limitlerin güncellenmesi" başlıklı 67'nci maddesine istinaden her sene Kamu İhale Kurumu tarafından Resmî Gazete'de yayımlanmakta olup büyükşehir belediye hudutları dâhilinde bulunan idareler için 2024 yılı 22/d parasal limiti 622.756,00 Türk Lirası olarak belirlenmiştir. Yani bahsedilen parasal limite kadar olan tedarikler 22/d ile yapılabilecek, bu limitin üstünde kalan tedarikler ise 4734 sayılı Kanunda yer alan münasip ihale usullerinden biriyle yapılacaktır. Büyükşehir belediye hudutları içinde yer alan İdare de 622.756,00 TL'lik parasal limite tabidir.

Yapılan inceleme neticesinde; iş makinesi kiralınması, taş duvar yaptırılması, çöp konteyneri alınması ve malzeme alınması gibi tedariklerin, cari yıl içinde kısımlara bölünerek 4734 sayılı Kanun'un 22/d maddesine göre temin edildiği ve bu tedariklerin her birinin ayrı ayrı yekûnunun, 22/d usulü ile alım yapılabilmesi için belirlenmiş mali üst sınır 622.756,00 TL'yi aştığı tespit edilmiş olup bu vaziyet mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, kısımlara bölerek doğrudan temin usulüyle alım yapılmayacağı ifade edilmiştir.

İhtiyaçların rekabet ve eşit muamele temin edilmesi, kamu kaynaklarının verimli kullanılması için; ihale usulüyle yapılması lazım gelen alımların kısımlara bölerek tedarik edilmemesi gerekmektedir.

BULGU 2: 4734 Sayılı Kanun'un 22/d Maddesi Kapsamında Yapılan Bazı Tedariklerin Fiyat Teklifi Alınmadan Gerçekleştirilmesi

İdare tarafından 4734 sayılı Kanun'un 22/d maddesi kapsamında yapılmış olan alımların bir kısmında, teklif alınmadığı ve fiyat araştırması yapılmadığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 53'üncü maddesine istinaden hazırlanmış olan Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ'in "Alımlara ilişkin uygulama esasları" başlıklı 4'üncü maddesinde; alımların, e-fiyat teklifi veyahut fiziki ortamda fiyat teklifi alınarak ve harcama yetkilisince vazifelendirilen kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak gerçekleştirileceği ifade edilmiştir.

Mezkûr Tebliğ'in "e-fiyat teklifinin verilmesi ve alımın sonuçlandırılması" başlıklı 8'inci maddesinin birinci fıkrasında; e-fiyat teklifinin, kullanıcı adı ve şifresiyle EKAP'a (Elektronik Kamu Alımları Platformu) giriş yapıldıktan sonra hazırlanacağı ve nihai teklif verme tarih ve saatine kadar, e-imza veya Kamu İhale Kurumu tarafından belirlenen diğer doğrulama usulleri kullanılarak EKAP üzerinden gönderileceği, aynı Tebliğ'in fiziki ortamda yapılan alımlara dair "Tekliflerin verilmesi, değerlendirilmesi ve alımın sonuçlandırılması" başlıklı 10'uncu maddesinin birinci fıkrasında da; tekliflerin elden, posta veya elektronik posta yoluyla veyahut faks ile verilmesinin mümkün olduğu belirtilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; doğrudan temin usulüyle yapılacak olan tedariklerde, e-fiyat teklifi yahut fiziki ortamda teklif alınmasının zaruri olduğu ve teklif alınmadan tedarik yapılmasının mümkün olmadığı anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede; cari yılda anılan Kanun'un 22/d maddesi kapsamında gerçekleştirilmiş trafik sigortası yaptırılması, taşıma hizmet alımı, nakliye hizmet alımı gibi tedariklerin, fiyat teklifi alınmadan ve fatura karşılığı bedel doğrudan ödenerek yapıldığı tespit edilmiş olup bu vaziyet mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, 4734 sayılı Kanun'un 22/d maddesine göre yapılacak tedariklerde fiyat teklifi alınacağı ifade edilmiştir.

İhtiyaçların rekabet ve eşit muamele temin edilmesi, kamu kaynaklarının verimli kullanılması için; fiyat teklifi alınmadan doğrudan temin tedariki yapılmaması gerekmektedir.

BULGU 3: Doğrudan Temin Yoluyla Gerçekleştirilen ve Belli Süreyi Gerektiren İşlerde Sözleşme Yapılmaması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22/d maddesine göre doğrudan temin usulü ile tedarik edilen ve bir defada değil belli bir sürede gerçekleştirilen hizmet alımlarında, yükleniciler ile sözleşme imzalanmadığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 53'üncü maddesine istinaden hazırlanmış olan Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ'in "Alımlara ilişkin uygulama esasları" başlıklı 4'üncü maddesinin beşinci fıkrasında; teslimi, sunumu veya yapımı belli bir süreyi gerektiren alımlarda sözleşme imzalanmasının zaruri olduğu ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede; taşıma hizmet alımı ve iş makinesi kiralınması gibi bir defada değil belli bir sürede gerçekleşen tedariklerin, yüklenici ile sözleşme imzalanmadan 4734 sayılı

Kanun'un 22/d maddesine göre gerçekleştirildiği tespit edilmiş olup bu vaziyet mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup mevzubahis tedariklerin sözleşme imzalanarak yapılacağı ifade edilmiştir.

Belli bir sürede gerçekleşecek hizmet alım işlerine dair 4734 sayılı Kanun'un 22/d maddesi kapsamında yapılacak tedariklerin, sözleşme imzalanarak temin edilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Parasal Limitler Dahilinde Yapılan Mal ve Hizmet Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21/f maddesi ve 22/d maddesinde belirtilen parasal limitler dâhilinde yapılan mal ve hizmet alımlarına dair harcamaların ayrı ayrı yıllık yekûnunun, 2024 yılı bütçesine bu maksatla konulan ödeneklerinin %10'unu, Kamu İhale Kurulunun uygun mütalaası olmadan aştığı görülmüştür.

4734 sayılı Kanun'un "İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar" başlıklı 62'nci maddesinin (1) bendinde; *"Bu Kanunun 21 ve 22 nci maddelerindeki parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamaz."* Hükmü yer almaktadır.

Mezkûr Kanun'un "Pazarlık usulü" başlıklı 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde, idarelerin yaklaşık maliyeti 2.076.108,00 TL'ye kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımlarını pazarlık usulü ile temin edebileceği; "Doğrudan temin" başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde ise, büyükşehir belediyesi hudutları dâhilinde bulunan idarelerin 622.756,00 TL'yi, diğer idarelerin 207.453,00 TL'yi aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iaşeye ilişkin alımlarının ilan yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulü ile karşılanabileceği belirtilmektedir.

Buna göre, Kanun kapsamındaki idareler, hem 21'inci maddenin (f) bendi, hem de temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iaşeye ilişkin alımlar hariç 22'nci maddenin (d) bendi kapsamında yapacakları harcamalarda, bütçelerine bu maksatla

konulan ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadan aşamayacaklardır.

31.12.2020 tarih ve 31351 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan "4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 62 nci maddesinin (ı) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ" in "Genel esaslar" başlıklı 4'üncü maddesinin 2'nci fıkrasında; Kanun'un 62'nci maddesinin (ı) bendine göre, Kanun kapsamında yer alan ve bütçe sahibi olan kamu idarelerinin; Kanun'un gerek 21'inci maddesinin (f) bendi, gerekse temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeye ilişkin alımlar hariç 22'nci maddesinin (d) bendi kapsamında yapacakları harcamalarda, bütçelerine bu maksatla konulan ödeneklerin %10'unu Kurulun uygun görüşü olmadan aşamayacağı, bu oran aşılarak Kuruma yapılan başvuruların reddedileceği, aynı Tebliğ'in 3'üncü fıkrasında ise; Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ve 22'nci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçların temininde bütçe sahibi olan kamu idareleri tarafından, yıllık bütçelerine bu maksatla konulan toplam ödenek tutarının dikkate alınacağı; mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine bu amaçla konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı %10 oranının hesaplanacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ile parasal limit dahilindeki 22'nci maddesinin (d) bendine göre gerçekleştirilen mal ve hizmet alımlarında, aşağıdaki tablodan görüleceği üzere bütçeye bu maksatla konulan ödeneklerinin %10'unun, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aşıldığı tespit edilmiş olup bu vaziyet mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Tablo 10: Parasal Limitler Dahilinde Yapılan Harcamalarda Ödenek Sınırı Aşımı Tablosu

Harcama Kalemleri	2024 Yılı Yekûn Ödenek Tutarı (TL) (A)	Yekûn Ödenek'in %10'u (Sınır) (TL) (B=A*%10)	22/d ve 21/f Kapsamında Yapılan Harcama Tutarı (TL) (C)	Sınırı Aşan Tutar (TL) (D=C-B)	22/d ve 21/f Kapsamında Yapılan Harcama Tutarı/ Yekûn Ödenek Tutarı (C/A)
Mal Alımı	21.435.000,00	2.143.500,00	3.206.529,55	1.063.029,55	0,15
Hizmet Alımı	47.932.500,00	4.793.250,00	11.753.715,01	6.960.465,01	0,25

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup parasal limitler dahilinde yapılacak harcamalarda, bütçeye bu maksatla konulan ödenek'in %10'unun aşılması için gereken tedbirlerin alınacağı ifade edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21/f ve 22/d maddelerine istinaden parasal limit dahilinde gerçekleştirilen mal ve hizmet alımları için yapılan harcamalarda, bütçeye her biri için ayrı ayrı bu maksatla konulan ödeneklerin %10'u tutarındaki sınırın, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aşılması gerekmektedir.

BULGU 5: Turistik Otel İşletme İhalesi İşine Ait Sözleşme Hükümlerinin Uygulanmaması

İdare tarafından ihale edilen turistik otelin, işletmecisi olan firma tarafından sözleşme hükümlerine göre ödemesi gereken kira bedellerinin ödenmediği ve idare tarafından da sözleşme hükümlerinin uygulanmadığı görülmüştür.

Vakfıkebir Belediyesi Meclisinin 04.12.2014 tarih ve 86 sayılı kararı ile mülkiyeti belediyeye ait olan ve atıl halde bulunan 2 ada, 5 parseldeki otel binasının yap işlet devret modeli ile 2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre ihale edilmesi kararlaştırılmıştır.

06.02.2015 tarihinde yapılan 25 yıl süreyle otel binasının yap işlet devret modeliyle kiralanması ihalesinde, kazanan firma ile 26.02.2015 tarihinde sözleşme imzalanmıştır.

Her ne kadar ilgili sözleşme yap işlet devret sözleşmesi olarak imzalanmış ise de; hukuken bu sözleşmenin yap işlet devret sözleşmesi değil irtifak hakkının tesisine ilişkin bir sözleşme olması gerekirdi.

İhaleyi kazanan firma tarafından sözleşmenin 9.2.6. maddesindeki "*Kiracı, mecuru veya işletme hakkını izinsiz ve encümen onayı alınmadan başkasına kısmen veya tamamen devredemez. Bu şekilde devirlerin tespiti halinde bu husus kira sözleşmesinin feshi kabul edilecektir*" hükmü gereğince işletme hakkının devri için İdareye başvurmuş ve Belediye Encümeninin 14.07.2017 tarih ve 63 sayılı kararı ile işletme hakkının devri uygun görülmüştür.

İşletme hakkını devralan firma ile 11.08.2017 tarihinde yap işlet devret modeli ile turistik otel işletme ihalesi işine ait devir sözleşmesi imzalanmıştır.

Sözleşmenin 1.2. "*Sözleşmenin Konusu*" başlıklı maddesinde;

"Yap işlet devret modeli ile ... İnşaat Ltd. Sti. ne 25 yıllığına kiralanen ve halen tadilat çalışmaları devam eden turistik otel binasının tüm hakları ile ... Ltd.Şti. devredilmesi talebi sözleşmenin 9.2.6. ncı maddesi gereğince Belediye Encümeni'nin 14.07.2017 tarih ve 63 sayılı

kararı ile uygun görülmüştür. Encümen kararı gereğince bir önceki sözleşme metninin aynen korunarak devir işleminin yeni sözleşmeye bağlanması işlemidir.”

Sözleşmenin “*Otel Binasının Muhteviyatı, Kira Süresi ve Sözleşme Bedeli*” başlıklı maddelerinde;

“Madde 3. Otel binasının muhteviyatı: halihazır vaziyette kapalı bulunmaktadır. Turistlik tesis özellikli ve 40 odalıdır. Dış cephesi ile iç kısımlarının tamamında tadilat yapılacaktır. İdare tarafından hazırlanan tadilat projesi esas alınacaktır.

Madde 4. Kira süresi: 25 yıl

Madde 7. Sözleşme Bedeli: 4.500.000,00 TL”

Sözleşmenin “*Kiralama Özel Şartları*” başlıklı 9’uncu maddesinde

“9.1. Tadilat İşleri

9.1.2. İdare tarafından hazırlattırılan tadilat projesinin 1. Keşif bedeli (Yaklaşık Maliyet) K.D.V. hariç 2.118.458,27 TL dir. Kiracı bu bedel üzerinden turistlik tesis özellikli otel binası projesine uygun tadilat iş ve işlemleri yürütecektir.

9.1.8. Tadilat iş ve işlemleri en geç 31.12.2015 tarihine kadar bitirilecek ve turizm işletme belgeli en az üç yıldızlı olacak şekilde turistlik otel işletmeye açılacaktır. Encümen kararı ile verilen tadilat ek süreleri bu madde hükmünü lehte ve aleyhte etkilemeyecektir.

9.2. Özel Hükümler

9.2.1. Kira başlangıç tarihi, 31.12.2015 tarihidir. Kiracı tadilatın bittiğini ve işyerinin işletmeye hazır hale geldiğini idareye yazılı olarak bildirecektir. İdare bu bildirimi müteakip veya resen yapacağı kontroller neticesinde tadilatın bittiğini tespit etmesinden sonra gerekli kontrolleri yapacak, eksik ve kusurlu tespit edilen imalatlarla ilgili gerekli düzeltme işlemi talebinde bulunacak, aksi durumda hata ve noksanlık tespit edilmemişse işletme için kira başlangıç tarihi itibarıyla 25 yıllık kira süresi başlayacaktır.

Tadilat bedeli yaklaşık maliyet üzerinde gerçekleşmesi durumunda fazlalık miktara ilişkin ödemeler kiralayan tarafından karşılanacaktır.

Kiranın başlangıcından itibaren ilk 5 yıl ödemesiz dönemdir. Ödemesiz dönemin bitimini müteakip 5 yıllık döneme isabet eden kira bedeli, artırımlarla birlikte Türkiye İstatistik

Kurumu (TÜİK) tarafından yayınlanan yıllık yurt içi üretici fiyat endeks (ÜFE) oranlarına (ÜFE bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı) bulunacak tutarın tadilat bedelinden mahsup edilmesi sonucu geriye kalan miktar 20 yılda bu şartnamede belirtilen esaslara göre ödenecektir. Kira bedeli nakden kira başlangıç tarihi baz alınarak 10 gün içerisinde ödenmiş olacaktır.

Müteakip yıl kiralari her yıl kira dönemi (kira yılı) başında kira bedeli TÜİK'çe yayınlanmakta olan ÜFE oranında (ÜFE bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı) kira bedeli artırılarak zam yapılacaktır, kira bedelleri bu şekilde artırılmış olarak ödenecektir. Bir sonraki kira ödemesi bir önceki yılda yapılan ödeme esas alınarak aynı usulle hesaplanarak ödenecektir. Aksi uygulama sözleşmeyi fesih sebebi sayılacaktır.

9.2.2. Kiralanan yer halihazır durumu ile teslim edilecektir. Kiracının belediyeden yazılı izin alarak tadilat sonrası kullanıma yönelik yapacağı tüm tadilat, tamirat, modernizasyon ve benzeri işlemlere yönelik harcamalar tarafından karşılanacak olup, bununla ilgili ihale sonucunda hiçbir hak iddia edemez. Kira indirimi veya süre talep edemez.

9.2.3. Kiracı tarafından zamanında ödenmeyen kira bedelleri için kira sözleşme tarihine göre ödeme yıllarında bu tarihe tekabül eden tarihten itibaren tediye anına kadar geçecek sürelerle ait aylık %5 gecikme cezasını kiracı ödeyecektir. Bir yıl içerisinde 2 kez kira ödemesini aksatması kira sözleşmesini fesih sebebi sayılacaktır.

9.2.7. Kiracı kira akdi süresinde veya sonunda kiralanan taşınmazla ilgili kira tenzil talebinde (kira bedelinin indirilmesi talebi) bulunamaz.

İşletme yılının zararlar kapanması kiracıya kirayı ödememe, geç ödeme veya kiradan indirim için talep hakkı vermeyecektir. Ayrıca herhangi bir nedenle kiralanan yerin kapalı tutulması veya kapatılması halinde de aynı husus geçerli olacaktır. Herhangi bir nedenle kapalı tutulma veya kapatılma halinde bu husus sözleşmeye aykırılık kabul edilecek ve sözleşme fesih edilecektir.

9.2.10. Kiralama süresi sona ermeden kiracı ile kiralayan karşılıklı mutabakat ile sözleşmeyi fesih edebilirler. Ancak kiracı her ne ad altında olursa olsun fazla ödeme ile ilgili herhangi bir hak talep edemez. Mahsup edilmeyen kira ödemeleri veya tadilat harcamaları ile ilgili iade talebinde bulunamaz. Kiracı bu hususu kabul ve taahhüt eder.

9.2.17. Kiralama süresi devam ederken ihale aşamasında belirlenen kira bedeli, günün şartlarına göre güncel bedeller göz önüne alınarak kiralayan ile karşılıklı mutabakat çerçevesinde yeniden revize edilebilecektir. Buna ilişkin ek sözleşme imzalanacak ve sözleşmeye ait her türlü vergi, resim, harç ve benzeri giderler kiracı tarafından karşılanacaktır. Aksi durum sözleşmenin fesih sebebidir.”

“Sözleşmenin imzalanması” başlıklı 10’uncu maddesinde

“Bu sözleşme 10 maddeden ibaret olup, İdare ve kiracı tarafından tam olarak okunup anlaşıldıktan sonra 11.08.2017 tarihinde 14.07.2017 tarihli ve 63 sayılı Encümen Kararı gereğince başlangıç tarihi 21.12.2015 olmak üzere imza altına alınmıştır.”

Hükümlerine yer verilmiştir.

İlgili sözleşme ayrıntılı olarak incelendiğinde;

Sözleşme bedelinin 4.500.000,00 TL, tadilat keşif bedelinin K.D.V. dahil 2.499.780,76 TL, kalan kira tutarının (20 yıl içinde ödenecek) 2.000.219,24 TL, kiralama süresinin ilk 5 yıl ödemesiz toplam 25 yıl, kira başlangıç tarihinin 31.12.2015, ödemesiz dönemin 5 yıl, kira ödeme başlangıç tarihinin 31.12.2020, toplam kira ödeme süresinin 2020-2040 yılları arası toplam 20 yıl, başlangıç itibarıyla yıllık kira miktarının 100.010,96 TL olduğu görülmüştür.

2025 yılı şubat ayı sonu itibarıyla işletmeci firmanın ödemesi gereken toplam kira miktarı, sözleşmede belirtilen yıllık kira artışları ve yine sözleşmeye derç edilen aylık %5 oranında gecikme cezasının eklenmesi suretiyle aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 11: 2025 Şubat Ayı Sonu İtibarıyla Ödenmesi Gereken Kira Tutarı Tablosu

	Yıllık Toplam Kira Borcu (TL)	Yıllık Toplam Gecikme Zammı (TL)	Kira ile Gecikme Zammı Toplamı (TL)
2020 Aralık-2021 Ekim	164.819,77	373.791,25	538.611,02
2021 Aralık-2022 Ekim	224.286,74	372.214,04	596.500,78
2022 Aralık-2023 Ekim	353.655,33	371.766,77	725.422,10
2023 Aralık-2024 Ekim	510.041,72	225.191,15	735.232,86
2024 Aralık-2025 Şubat	130.848,88	7.741,89	138.590,78
Toplam	1.383.652,44	1.350.705,10	2.734.357,54

İdarenin konu ile ilgili işlemlerinin incelenmesinde ise, otel kiralamasından toplam kira alacağı olarak 2.034.886,96 TL tutarında gelir tahakkuğu yapıldığı ancak muhasebe kayıtlarına alınmadığı, yine 14.08.2024 tarih ve 9787 sayılı yazı ile İdare tarafından ilgili firmadan ilk kira ödeme bedeli gecikme süresi hariç 816.062,88 TL kira borcunun istendiği, ancak firma tarafından herhangi bir ödeme yapılmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda ayrıntılı olarak açıklanan sözleşmenin 9.2.3. maddesi “*Kiracı tarafından zamanında ödenmeyen kira bedelleri için kira sözleşme tarihine göre ödeme yıllarında bu tarihe tekabül eden tarihten itibaren tediye anına kadar geçecek sürelerle ait aylık %5 gecikme cezasını kiracı ödeyecektir. Bir yıl içerisinde 2 kez kira ödemesini aksatması kira sözleşmesini fesih sebebi sayılacaktır.*” Hükmüne göre İdarenin alacaklarını tahsil edemediği takdirde sözleşmenin fesih hükümlerini uygulaması gerekecektir.

İdare tarafından verilen cevapta bulguya iştirak edilmiş olup, bulgu doğrultusunda işlem yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, idare tarafından ihale edilen turistik otelin, işletmecisi olan firma tarafından sözleşme hükümlerine göre ödemesi gereken kira bedellerinin idare tarafından tahsil edilmesi ve yine sözleşme hükümleri doğrultusunda fesih işlemlerinin uygulanması gerekmektedir.

BULGU 6: Fiyat Farkı Olarak Ödenecek Bedel İçin Ek Kesin Teminat Alınmaması

Açık ihale usulü ile tedarik edilen ve cari yılda fiyat farkı ödemesinin yapıldığı “95 Oktan Kurşunsuz Benzin 6.000 Litre, Motorin 155.000 Litre, Motorin Diğer 20.000 Litre” mal alım işinde, fiyat farkı olarak ödenecek bedel için ek kesin teminat alınmadığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun “Kesin teminat” başlıklı 43’üncü maddesinde; taahhüdün sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, sözleşmenin yapılmasından evvel ihale üzerinde kalan istekliden, ihale bedeli üzerinden hesaplanmak suretiyle %6 oranında kesin teminat alınacağı belirtilmiştir.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu’nun “Ek kesin teminat” başlıklı 12’nci maddesinde ise; fiyat farkı olarak ödenecek bedelin %6’sı oranında teminat olarak kabul edilen değerler üzerinden ek kesin teminat alınacağı ve ek kesin teminatın hakedişlerden kesinti yapılmak suretiyle de karşılanabileceği ifade edilmiştir.

Mevzubahis mal alımına dair belgeler incelendiğinde; ihale bedelinin 5.798.445,00 TL olduğu ve yüklenici firmadan sözleşme imzalanmadan evvel 349.000,00 TL (ihale bedelinin %6'sı 347.906,70 TL) tutarında kesin teminat mektubu alındığı, ancak fiyat farkı olarak hesaplanan tutar 638.021,20 TL için ise ek kesin teminat alınmadığı tespit edilmiştir. Yüklenici firmadan, ihale bedelinin %6'sından 1.093,30 TL (349.000,00 TL-347.906,70 TL) tutarında fazla alınan kesin teminat, fiyat farkı olarak hesaplanan bedele binaen alınması icap eden 38.281,27 TL'lik ek kesin teminat tutarını karşılamamakta olup bu vaziyet mevzuata aykırı bir hal teşkil etmektedir.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, fiyat farkı olarak ödenecek tutarlar için ek kesin teminat alınacağı ifade edilmiştir.

Mal alım ihalelerinde, fiyat farkı olarak hesaplanan tutarın %6'sı oranında ek kesin teminat alınması ve bu suretle lazım gelen güvencenin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 7: Belediye Tarafından Yapılan Harcamalarda Tasarruf Tedbirlerine Riayet Edilmemesi

İdarenin; temsil, tören, ağırlama ve tanıtıma dair muhtelif harcamalarında, Tasarruf Tedbirleri Genelgelerinde yer alan hükümlere uyulmadığı görülmüştür.

17 Mayıs 2024 tarih ve 32549 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Tasarruf Tedbirleri" hususundaki 2024/7 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile "Tasarruf Tedbirleri" hususundaki 2021/14 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi meriyetten kaldırılmış olduğundan; 16.05.2024 tarihi ve evvelinde 2021/14 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi hükümleri, 17.05.2024 tarihi ve sonrasında ise 2024/7 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi hükümleri muteberdir.

Mezkûr Genelgeler tasarruf tedbirleri hususunda benzer hükümler ihtiva etse de; 2024/7 sayılı Genelge'nin "Diğer Hususlar" başlıklı kısmına, tedbirlerin tatbikinin Hazine ve Maliye Bakanlığınca izleneceği, teftiş edileceği, Cumhurbaşkanlığına ve ilgili idarelere raporlanacağı, bu Genelge hükümleri hilafına iş ve işlemlerin tespit edilmesi halinde ise Cumhurbaşkanlığı ve ilgili idarelerce gerekli yaptırımların tatbik edileceği hükmü eklenmiştir.

Diğer yandan, 26.07.2024 tarihli ve 32613 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ilave edilen ek madde 9'da; kamu kurum ve kuruluşlarının harcama ve uygulamalarının tasarruf tedbirlerine uygunluğunun idarelerince

ve/veya Hazine ve Maliye Bakanlığınca izlenmesi ve teftiş edilmesi neticesinde, alınan tedbirlere aykırı iş ve işlemleri tespit edilenler hakkında tabi oldukları mevzuat uyarınca disiplin hükümlerinin uygulanacağı ve neticelerinin idarelerince Cumhurbaşkanlığına bildirileceği belirtilmiştir.

Yeni Genelge ile alınan tasarruf tedbirleri esaslı bir değişim göstermese de; tedbirlere uymayanlar hakkında hem Genelge hem de 5018 sayılı Kanun’a eklenen hükümler ile disiplin müeyyidesi tatbik edilmesi öngörülmüştür.

Her iki Genelge’de de; kamu kaynaklarının maksadına uygun azami tasarruf prensiplerine riayet edilerek kullanılmasının her kamu idaresi ve görevlisi için bir vazife ve aynı zamanda bir mecburiyet olduğu belirtilerek kamu idarelerinin harcamalarında tasarruf sağlanması, bürokratik işlemlerin azaltılması ve kamu kaynaklarının tesirli, iktisadi ve verimli kullanımına dair olarak tasarruf tedbirlerinin alındığı ifade edilmiştir.

Mezkûr Genelgelerin “Temsil, Tören, Ağırlama ve Tanıtım Giderleri” başlıklı kısmında; uluslararası toplantılar ile millî bayramlar hariç açılış, konferans, seminer, yıl dönümü ve benzeri kutlama ve organizasyonlara ilişkin faaliyetler sebebiyle gezi, kokteyl, yemek ve benzeri davetler tertip edilmeyeceği, hediye verilmeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Ayrıyeten, anılan Genelgelerin yine aynı başlıklı kısmında; yılbaşı ve bayram dönemlerinde kamu vazifelileri tarafından yalnızca elektronik ortamda tebrik-kutlama mesajlarının gönderileceği ve idarelerin tasarrufları altında bulunan kaynaklardan ajanda, takvim, plaket, hatıra, hediye, eşantiyon; alım, basım ve dağıtımı türü işler yaptırılmayacağı da tanzim edilmiştir.

Yapılan incelemede; İdarenin, Tasarruf Tedbirleri Genelgelerine aykırılık teşkil eden harcamalar yaptığı tespit edilmiş olup mevzubahis harcamalar nevi itibarıyla aşağıda yer almaktadır.

Milletlerarası toplantılar ve milli bayramlar haricindeki faaliyetlerine dair; öğretmenler günü ve gazeteciler günü sebebiyle yemek verilmesi (05.02.2024-132.000,00 TL), 148 kişilik yemek verilmesi (06.03.2024-40.700,00 TL) ve ramazan ayı münasebetiyle belediye çalışanlarına 150 kişilik iftar yemeği verilmesi (28.03.2024-66.000,00 TL) şeklinde harcamalar yapılmıştır.

Hediye verilmek üzere; hediyelik mahalli gıda mamulleri alımı (29.01.2024-14.750,00 TL), ramazan ayında dağıtılmak üzere 3.000 adet imsakiye ve 15 plaket yaptırılması (31.03.2024-60.000,00 TL), hediyelik mahalli gıda mamulleri alımı (31.03.2024-16.350,00 TL), hediyelik vakfikebir ekmeği alımı (22.05.2024-14.039,00 TL), hediyelik eşya yaptırılması (13.06.2024-31.500,00 TL) ve hediyelik mahalli gıda mamulleri alımı (24.12.2024-29.900,00 TL) şeklinde harcamalar yapılmıştır.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup bundan sonra, tasarruf tedbirlerine uyulacağı ifade edilmiştir.

Temsil, tören, ağırlama ve tanıtım kapsamında yapılacak harcamalarda, Tasarruf Tedbirleri Genelgesi'ne/Genelgelerine uyularak kamu kaynaklarının iktisadi ve verimli bir surette kullanılması gerekmektedir.

BULGU 8: Şirket Personeli Dahil Toplam Personel Giderlerinin Mevzuatta Belirlenen Sınırın Üzerinde Olması

İdarenin şirket personeli de dâhil olmak üzere yıllık toplam personel giderinin, en son kesinleşmiş bütçe gelirinin yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle bulunan tutarın %40'ını aşmakta olduğu görülmüştür.

28.04.2018 tarihli ve 30405 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları İle Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın "Personel giderlerinin toplam giderler içindeki payına ilişkin üst sınır" başlıklı 5'inci maddesinde; idarelerin, şirket personeli de dâhil yıllık toplam personel giderlerinin, idarenin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirleri toplamının her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranında artırılması neticesi bulunacak miktarın yüzde kırkını aşamayacağı ve bu oranının büyükşehir belediyelerinde yüzde otuz olarak tatbik edileceği, yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi neticesinde personel giderlerinin mevzubahis oranları aşması vaziyetinde, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar idare şirketlerine yeni personel alımı yapılamayacağı ancak belirlenen oranları aşan idarelerin İçişleri Bakanlığından izin almak suretiyle şirketlerine işçi alımı yapabilecekleri ifade edilmiştir.

Ayrıyeten; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü'nün 04.05.2023 tarihli ve "Personel Gider Oranı" mevzuu görüşünde; personel

gider oranı hesaplamasında, şirket personeline ödenen net ücret yekûnunun esas alınması icap ettiği belirtilmiştir.

25 Kasım 2023 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan 554 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile yeniden değerlendirme oranı 2023 yılı için %58,46 oranında belirlenmiş olup 2023 yılına ait en son kesinleşmiş bütçe gelirinin bu oranda artırılması suretiyle bulunan tutarın %40’ı 2024 yılı personel gider sınırı olarak esas alınmalıdır.

Yapılan incelemede;

-İdarenin en son kesinleşmiş bütçe geliri (2023 yılı): 56.784.328,94 TL

-Yeniden değerlendirme ile bulunan tutar : 89.980.447,64 TL

-2024 Yılı İçin Personel Gider Haddi : 35.992.179,06 TL

-2024 Yılı Belediye personeli gideri (830.01) : 32.736.497,33 TL

-2024 Yılı Şirket Personeli Net Ücret Ödemesi : 18.500.000,00 TL

-2024 Yılı Yekûn Personel Gideri : 51.236.497,33 TL

olduğu ve 2024 yılında yapılmış personel gideri yekûnu 51.236.497,33 TL’nin; en son kesinleşmiş bütçe gelirinin yeniden değerlendirme oranı ile artırılması suretiyle bulunan tutarın %40’ı olan 35.992.179,06 TL’lik personel gider haddini, 15.244.318,27 TL aştığı tespit edilmiştir. Cari yılda, mezkûr Usul ve Esaslar’da yer alan sınırın üzerinde personel gideri yapılması mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup mevzubahis hususta gereken hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

İdare tarafından; personel gideri mevzuatta yer alan sınırın altına ininceye kadar şirket üzerinden yeni işçi alımı yapılmaması gerekmektedir.

BULGU 9: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

İdarede çalışan işçilerin sosyal hakları olan yıllık ücretli izinlerinin zamanında düzenli olarak kullandırılmadığı ve bu nedenle birikmiş yıllık izin sürelerinin bulunduğu görülmüştür.

Anayasa’nın “Çalışma şartları ve dinlenme hakkı” başlıklı 50’nci maddesinde;

dinlenmenin çalışanların hakkı olduğu ve bu haklar ile şartlarının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık iznin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların ilgili Bakanlık tarafından hazırlanacak bir Yönetmelik ile gösterileceği belirtilmiştir.

Bu Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 103'üncü maddesinde ise yıllık ücretli izni bu Kanun'un 56'ncı maddesine aykırı olarak bölen veya hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için ikiyüzyirmi Türk Lirası (2024 yılında 2.666 TL) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca Cumhurbaşkanlığının 30.06.2021 tarih ve 31527 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tasarruf Tedbirleri konulu 2021/14 sayılı Genelge'sinde; 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içinde kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin ilgili yıl içerisinde, önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık izin sürelerinin de yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami üç yıl içerisinde kullanılması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan düzenlemelere göre işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti üzerinden yapılacağından yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır. Ayrıca Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin

kullandırılmaması durumunda idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan incelemede, Belediyede görev alan 42 işçiden 12'sinin 50 ile 100 gün arasında, 14'ünün 100 ile 200 gün arasında, 8'inin de 200 ile 300 gün arasında kullanmadığı izinlerinin olduğu tespit edilmiştir. Bu işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları işçinin son ücreti dikkate alınarak izin ücreti ödeneceğinden idare açısından fazladan izin ücreti giderlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır.

İdare tarafından verilen cevapta bulguya iştirak edilmiş olup, bulgu doğrultusunda gerekli tedbirlerin alınmaya başlandığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde, İdarede çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin mevzuata uygunluk ve belediyeye ek mali külfet getirmemesi amacıyla, biriktirilmeden zamanında ve düzenli olarak kullandırılması gerekmektedir.

BULGU 10: İşçilerin Yıllık Fazla Çalışma Saati Sınırının Aşılması

İdarenin işçi işlemlerine yönelik yapılan incelemelerde, İş Kanunu'nda belirlenen sürenin üzerinde yıllık fazla çalışmanın yaptırıldığı görülmüştür.

4857 sayılı İş Kanunu'nun "Fazla Çalışma ücreti" başlıklı 41'inci maddesinde, ülkenin genel yararları yahut işin niteliği veya üretimin artırılması gibi nedenlerle fazla çalışma yapılabileceği ve fazla çalışmanın Kanun'da yazılı koşullar çerçevesinde haftalık 45 saati aşan çalışmalar olduğu belirtilmiştir.

4857 sayılı Kanun'un 41'inci maddesine dayanılarak çıkarılan İş Kanunu'na İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliği'nin "Fazla Çalışmada Sınır" başlıklı 5'inci maddesinde, fazla çalışma süresi toplamının bir yılda 270 saatten fazla olamayacağı, bu süre sınırının işyerlerine veya yürütülen işlere değil, işçilerin şahıslarına ilişkin olduğu ifade edilmiştir. Bu hükmün esas amacı, fazla çalışmanın istisnai bir durum olması ve bu sebeple yıl içinde yapılacak fazla çalışmanın sınırlandırılmasıdır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden hareketle, fazla çalışma süresinin istisnai durumlar haricinde yıllık 270 saat ile sınırlandırıldığı, genel bakımdan çalışma süresi olan haftada en çok 45 saatlik sürenin asıl olduğu, fazla çalışmanın ise istisnai bir durum olarak yıl içinde belirli sınırlar dâhinde işçinin onayı alınarak yaptırılabilmesi sonucuna ulaşılmaktadır.

İdare bünyesinde çalışan işçilere ait fazla çalışma süreleri incelendiğinde, 4857 sayılı İş Kanunu'nda yıllık olarak belirlenen 270 saatin üzerinde fazla çalışma yaptırıldığı görülmüştür. 15 işçinin 4857 sayılı İş Kanunu'nda belirlenen yıllık üst limitin üzerinde, 271 saat ile 517 saat arası fazla çalışma yaptığı tespit edilmiştir.

İdare tarafından verilen cevapta bulguya iştirak edilmiş olup, bulgu doğrultusunda gerekli işlemlerin yapılmaya başlandığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdare tarafından konu ile ilgili gerekli tedbirlerin alınarak, personelin fazla çalıştırılma süresinin, mevzuatta belirtilen sınırlamalar çerçevesinde gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır.

BULGU 11: Doğrudan Hizmet Alımı Kapsamında Çalıştırılan Personele İlişkin Olarak Belediye Şirketine Hakedişlerin Eksik Ödenmesi

696 sayılı KHK kapsamında İdare şirketinde istihdam edilmeye başlanan işçilere yönelik olarak şirkete ödenmesi gereken hakedişlerin, SGK primi ve vergi tutarı kadar eksik ödendiği, dolayısıyla şirket tarafından söz konusu yükümlülüklerin ilgili kurumlara karşı zamanında yerine getirilemediği görülmüştür.

696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yapılan düzenleme sonucunda belediyeler tarafından belediye şirketlerinden 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın personel hizmeti alımı yapılmaktadır. Söz konusu personel için belediyeler tarafından kendi şirketlerine sözleşme koşullarına göre tespit edilen hakedişler ödenmektedir.

Yapılan incelemede; İdarenin kendi şirketinden temin ettiği personele yönelik olarak yapılan ödemelerin; net ücret, bireysel emeklilik kesintisi ve icra kesintisi toplamından oluştuğu, hakedişin gider kalemlerinden olan SGK primleri ve vergi tutarlarının ise zamanında ödenmediği görülmüştür.

İdare tarafından verilen cevapta bulguya iştirak edilmiş olup, bulgu doğrultusunda hareket edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdare tarafından şirkete ödenmesi gereken personel hizmet bedellerinin sadece net ücret, bireysel emeklilik tutarı ve icra kesintisi toplamı üzerinden yapılan hesaplama sonucu bulunan tutar yerine, ilgili kamu idarelerine ödenmesi gereken ve hakedişin gider kalemlerinden olan SGK primi ve çeşitli vergi tutarlarının dahil edilerek ödenmesi

gerekmektedir.

BULGU 12: Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımı İçin Şirket İle Sözleşme İmzalanmaması

İdare tarafından temizlik işleri için Vakfıkebir Belediyesi Personel Ltd. Şti.'den hizmet alımı yapıldığı ancak sözleşme imzalanmadığı tespit edilmiştir.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin ek 20'nci maddesinde; il özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birliklerinin, personel çalıştırılmasına dayalı hizmetleri, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın, doğrudan hizmet alımı suretiyle birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait ve halen bu kapsamda hizmet alımı yaptığı mevcut şirketlerinden birine, bu nitelikte herhangi bir şirketi bulunmuyorsa münhasıran bu amaçla kuracakları bir şirkete gördürebileceği, ifade edilmektedir.

Bu maddeye istinaden çıkarılan “İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları İle Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar” 28/04/2018 tarihli ve 30405 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Bahse konu Usul ve Esaslar'ın, “Hizmetlerin gördürülmesi” başlıklı 6'ncı maddesinde, bu kapsamdaki hizmet alımlarında taraflar arasında sözleşme imzalanmasının zorunlu olduğu hükmü yer almaktadır.

İdare ile Vakfıkebir Belediyesi Personel Ltd. Şti. arasında personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımına dair bir sözleşme yapılmadan hizmetlerin yürütüldüğü görülmüştür.

İdare tarafından verilen cevapta bulguya iştirak edilmiş olup, bulgu doğrultusunda işlem yapılacağı ifade edilmiştir.

Mevzuat uyarınca İdare ile anılan şirket arasında personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımına ilişkin bir sözleşme imzalanması gerekmektedir.

BULGU 13: Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümler Konulması

İdare ile Tüm Yerel Yönetim Hizmetleri Kolu Kamu Görevlileri Sendikası arasında akdedilen ve 2024-2025 yılını kapsayan Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmesinde, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu ile belirlenen çerçevenin dışına çıkılarak sosyal denge ödemesi kapsamına girmeyen düzenlemelere yer verildiği görülmüştür.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 15'inci maddesinde, Belediyelerin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine sosyal denge tazminatı ödenebileceği, ödenebilecek aylık tutarının, 4688 sayılı Kanun'a göre yapılan Toplu Sözleşme'de belirlenen tavan tutarı geçmemek üzere ilgili belediye ile bu belediyede en çok üyeye sahip kamu görevlileri sendikası arasında yapılabilecek sözleşmeyle belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

4688 sayılı Kanun'un “Mahalli İdarelerde Sözleşme İmzalanması” başlıklı 32'nci maddesine göre, 27.6.1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 15'inci maddesi hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince karar verilmesi halinde, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminatı tutarını belirlemek üzere, ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendikanın genel başkanı veya sendika yönetim kurulu tarafından yetkilendirilecek bir temsilcisi ile belediye başkanı arasında, Toplu Sözleşme sürecinin tamamlanmasını izleyen üç ay içerisinde sözleşme yapılabilmektedir. Yine yapılacak olan bu sözleşme bu Kanun'un uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılmamaktadır.

4688 sayılı Kanun hükümleri uyarınca 3.9.2023 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2024 ve 2025 Yıllarını Kapsayan 7. Dönem Toplu Sözleşme'nin Yerel Yönetim Hizmet Koluna İlişkin Mali ve Sosyal Haklar başlıklı Dördüncü Bölümünün “Sosyal Denge Tazminatı” başlıklı 1'inci maddesinin 1'inci fıkrasında ise; “Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine, 4688 sayılı Kanunun 32'nci maddesinde yer alan usul ve esaslar çerçevesinde ödenebilecek sosyal denge tazminatı aylık tavan tutarı en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) %120'sidir. Sosyal denge tazminatının verilmesi yönünde yapılabilecek sözleşmelerde, tavan tutarı aşmamak kaydıyla ödenebilecek tazminatın aylık tutarı, görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre farklı olarak belirlenebilir.” Denilmektedir.

Yukarıda belirtilen yasal düzenlemelerden de görüleceği üzere, sosyal denge sözleşmesinde sadece tavan tutarı aşmamak kaydıyla görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre ödenebilecek tazminatın aylık tutarı düzenlenebilecektir. Sosyal denge sözleşmelerine, yetkilendirilen husus dışında hükümler konulması ilgili mevzuata aykırı

olacaktır.

Yukarıda belirtilen hükümlerin aksine Belediye ile Tüm Yerel Yönetim Hizmetleri Kolu Kamu Görevlileri Sendikası arasında imzalanan sosyal denge tazminatı ödenmesinde verilen yetkinin dışında kalan çeşitli konuların da sözleşmeye konu edildiği görülmektedir.

Bu kapsamda Sözleşmenin;

1'inci maddesinde sözleşmenin amacı olarak, kamu görevlilerinin mali ve sosyal durumunu iyileştirmek, aynı işi yapan kişiler arasında adaletli ücret dağılımını sağlamak, mesleki eğitim ve kültürel düzeylerini yükseltmek, iş performans ve verimliliğini artırarak demokratik ve katılımcı çalışma düzenini oluşturmak olarak ifade edildiği,

6'ncı maddesinde işverenin hak ve yükümlülükleri ile ilgili çeşitli düzenlemeler yapıldığı,

7'nci maddesinde sendika ile üyelerinin hak ve yükümlülüklerine ilişkin çeşitli düzenlemeler yapıldığı,

9 ve 10'uncu maddelerinde sendika için kurum içinde sağlanacak imkanlar ve duyuru panolarının temini ve sendikal çalışmalar için salon araç gereç kullanımı ile ilgili düzenlemelere yer verildiği,

10'uncu maddesinde çalışan personelin kendisi ve bakmakla yükümlü oldukları eş ve çocukların belediyenin kuruluşlarından ve sosyal tesislerinden (spor kompleksi, kültür merkezinde bulunan sinema, tiyatro, düğün salonu, nikah salonu vb) ücretsiz veya indirimli olarak imkanlar nispetinde yararlanması içeren düzenlemeye yer verildiği,

görülmüştür.

İdare tarafından verilen cevapta bulguya iştirak edilmiş olup, bulgu doğrultusunda düzenlemelerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, sosyal denge sözleşmesinin konusu memur ve sözleşmeli personele yapılacak sosyal denge tazminatı ödemesi tutarının belirlenmesi olup, sosyal denge ödemesiyle ilgili olmayan düzenlemelere sözleşmede yer verilmemesi gerekmektedir.

BULGU 14: Arazi Tazminatı Ödemelerinde Mevzuata Uygun Hareket Edilmemesi

İdare personeline ödenmekte olan arazi tazminatına dayanak teşkil eden çizelgelerin

mevzuatta belirtilen usule uygun biçimde doldurulmadığı, mevzuatta belirtilen şartları taşımayan personele ödeme yapıldığı görülmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 152'nci maddesinin ikinci fıkrasının (A) bendinde, Teknik Hizmetler Sınıfına dahil kadrolarda bulunan personelden açık çalışma mahallerinde fiilen çalışanlara, bulundukları kadrolar esas alınmak suretiyle, çalışılan her gün için belirlenecek oranlarda ve üçer aylık dönemler itibarıyla ek özel hizmet tazminatı verileceğinden bahsedilmiştir.

Mezkûr Kanun'a dayanarak çıkarılan 160 No.lu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliği'nde, yukarıda bahsedilen ek özel hizmet tazminatının ödenmesine ilişki usul ve esaslar hakkında düzenlemeler yapılmıştır. Söz konusu tebliğ'de; II sayılı Cetvelin (E) Teknik Hizmetler Bölümünün 6'ncı sırasında, Teknik Hizmetler Sınıfına ait kadrolarda bulunan personelden; büro, atölye, ısı santrali, laboratuvar, tesis (sosyal tesisler dahil), işletme, fabrika ve hizmet binaları dışında olmak şartıyla arazi, şantiye, inşaat, baraj, park, bahçe, maden, açık alanlarda kurulu tarım ve hayvancılık uygulama birimleri ve yol gibi açık çalışma mahallerinde fiilen çalışanlara (belirtilen mahallerde yapılan kontrollük hizmetleri dahil), çalışılan her gün için %3, %2 ve %1,2 oranlarında ek özel hizmet tazminatı ödeneceği; bu şekilde ödenecek ek özel hizmet tazminatı toplamının üçer aylık dönemler itibarıyla %60, %40 ve %24 oranlarını aşamayacağı, bu ilave tazminatın kimlere ödeneceğinin ise iş programları ve çalışma mahallerinin özellikleri dikkate alınarak, üçer aylık dönemler halinde, ilgili birim amirlerince belirleneceği ve ödemelerin görevin fiilen yerine getirilmesinden sonra üçer aylık dönem sonlarında yapılacağı hükme bağlanmıştır.

Ayrıca Tebliğ'de, söz konusu listelerin programlanmış ve önceden bilinebilen işler dikkate alınarak hazırlanacağı, muhtemel işlerin söz konusu listelerde yer almayacağı, birim amirlerinin, iş programlarını ve personelin bir önceki üç aylık dönemlerindeki büro içi ve büro dışı çalışmalarını dikkate alarak her üç ayda bir ek özel hizmet tazminatı ödemesi yapılacak personel listelerini yeniden gözden geçirecekleri, birim amirlerince düzenlenecek listelerde personelin unvanı, adı-soyadı ve görevlendirildiği işlerin ayrıntılı olarak yer alacağı belirtilmektedir.

Arazi tazminatı ödeme dosyaları üzerinde yapılan incelemede; birim amirlerince düzenlenen listelerde, arazi tazminatı ödenen personelin görevlendirildiği işlerin ayrıntılı olarak yer almadığı; kontrol, tespit, bölge kontrol gibi genel ifadelerin yer aldığı tespit edilmiştir.

İdare tarafından verilen cevapta bulguya iştirak edilmiş olup, bulgu doğrultusunda hareket edileceği ifade edilmiştir.

İdare personeline ödenmekte olan arazi tazminatına dayanak teşkil eden çizelgelerin gerçek durumu tevsik edecek şekilde mevzuatta belirtilen usule uygun olarak doldurulması gerekmektedir.

BULGU 15: Belediye Taşınmazlarının İhale Yapılmaksızın Ecrimisil Karşılığı Kullandırılması

İdarenin maliki olduğu ve üçüncü şahısların kullanımında bulunan gayrimenkullerin ekseriyeti için; ihale yapılmadığı ve kira sözleşmesi imzalanmadığı görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun,

1’inci maddesinde, “.....belediyelerin..... satım, hizmet....., kira, trampa, mülkiyetin gayri aynı hak tesisi ve taşıma işleri bu kanuna göre yürütülür.”

75’inci maddesinde, “...Kira sözleşmesinin bitim tarihinden itibaren, işgalin devam etmesi halinde, sözleşmede hüküm varsa ona göre hareket edilir. Aksi halde ecrimisil alınır. İşgal edilen taşınmaz mal, idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edilir.”

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun,

15’inci maddesinin altıncı fıkrasında; “Belediye mallarına karşı suç işleyenler Devlet malına karşı suç işlemiş sayılır. 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun 75 inci maddesi hükümleri belediye taşınmazları hakkında da uygulanır.”

Belediye meclisini vazife ve yetkilerinin izah edildiği 18’inci maddesinin (e) fıkrasında; “Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynı hak tesisine karar vermek.”

Belediye encümeninin vazife ve yetkilerinin izah edildiği 34’üncü maddesinin (g) fıkrasında; “Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek.” şeklinde yer alan

tanzimlerde, belediyelerin sahip olduğu gayrimenkullerin kiralanması ve kiralama sonrası yapılacak işlemler belirlenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 15’inci maddesinde 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun 75’inci maddesine yapılan atıfa istinaden; belediyelerin sahip olduğu gayrimenkullerin gerçek ve tüzel kişilerce işgali üzerine, fuzuli şağılden ecrimisil istenmesi, fuzuli şağıl tarafından rızaen ödenmeyen ecrimisil için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil yoluna gidilmesi ve işgal edilen belediye taşınmazının belediyenin talebi üzerine, gayrimenkulün, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, belediyeye teslim edilmesi lazım gelmektedir.

5393 sayılı Kanun’a göre üç yıla kadar olan kiralamalar encümente, üç yılı aşanlar ise meclis tarafından yapılmalıdır. Gayrimenkullerin üç yıldan fazla olarak kiraya verileceği hallerde meclis kararında gayrimenkulün kaç yıllığına kiraya verileceği belirlenmeli ve bu sürenin bitiminde yeniden ihaleye çıkılmalıdır. Sürenin bitiminde kiracının tahliyesinde 5393 sayılı Kanun’un 15’inci ve 2886 sayılı Kanun’un 75’inci maddesine göre işlem yapılmalıdır.

Belediyenin sahip olduğu gayrimenkullere ait dosyalar incelendiğinde, 15 gayrimenkulün; ihale olmaksızın ve kira sözleşmesi bulunmaksızın kullandırıldığı tespit edilmiştir. Kira sözleşmesi bulunmayan müstecirler işgalci olup alınan kira ise ecrimisil mahiyetindedir.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup 2025 yılı itibarıyla mevzubahis gayrimenkuller için ihale işlemlerinin başlatıldığı ifade edilmiştir.

İhale yapılmadan ve kira sözleşmesi olmadan üçüncü şahıslara ecrimisil karşılığında kullandırılan gayrimenkullerin, 2886 sayılı Kanun’a göre ihale yapılarak kiralanması ve bu kiralamalara dair sözleşme imzalanması gerekmektedir.

BULGU 16: İdarenin Araçlarına İlişkin Tescil Kayıtları, Envanter Kayıtları ve Muhasebe Kayıtlarının Birbiriyle Uyumsuz Olması

İdarenin araçlarına ilişkin tescil kayıtları, envanter kayıtları ve muhasebe kayıtlarının uyumsuz olduğu görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 254 Taşıtlar Hesabını düzenlediği “Hesabın niteliği” başlıklı 196’ncı maddesinde; bu hesabın kurumlara ait taşıtların izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Aynı Yönetmelik'in "Hesabın işleyişi" başlıklı 197'nci maddesinde ise; taşıtlar hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları açıklanmıştır. Buna göre, idare tarafından bütçeye gider kaydıyla edinilen taşıtların tutarları, Yönetmelik'in yürürlük tarihinden önce mevcut olan taşıtlardan envanteri yapılanların tespit edilen değerleri, bedelsiz olarak kurumlara intikal eden taşıtların tespit edilen değerleri üzerinden 254 Taşıtlar Hesabına borç kaydı yapılacaktır; satılan taşıtlar, kazaya uğrama, eskime veya ekonomik ömrünü tamamlama gibi nedenlerle taşıt olma vasfı ortadan kalkan taşıtlar, bağış ve yardımlar dolayısıyla edinilen bu hesapta kayıtlı taşıtlardan, kullanılmadığı veya amaç dışı kullanıldığı için geri istenilenler ile idarece diğer kamu idarelerine bedelsiz olarak devredilen taşıtların kayıtlı değerleri üzerinden bu hesaba alacak kaydı yapılacaktır.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Sorumluluk" başlıklı 5'inci maddesine göre; harcama yetkilileri taşınırların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak edinilmesinden, kullanılmasından, kontrolünden, kayıtlarının bu Yönetmelik'te belirtilen esas ve usullere göre saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasını sağlamaktan sorumludurlar.

Yine aynı Yönetmelik'in "Taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkilileri" başlıklı 6'ncı maddesinde; kullanımda bulunan dayanıklı taşınırları bulundukları yerde kontrol etmek, sayımlarını yapmak ve yaptırmak, taşınır kayıt yetkililerinin görev ve sorumlulukları arasında sayılmıştır.

Diğer yandan, adı geçen Yönetmelik'in "Sayım ve sayım sonrası yapılacak işlemler" başlıklı 32'nci maddesinde ise; kamu idarelerine ait taşınırların, taşınır kayıt yetkililerinin görevlerinden ayrılma ve sonlarında, yıl sonlarında ve harcama yetkilisinin gerekli gördüğü durum ve zamanlarda sayımının yapılacağı, sayımda bulunan miktar ile kayıtlı miktar arasında fark çıkması halinde, miktarlarında farklılık bulunan taşınırların sayımının bir kez daha yapılacağı, yine farklı çıkarsa bu miktarın "Fazla" veya "Noksan" sütununa kaydedileceği belirtilmektedir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden anlaşıldığı üzere, Belediyenin taşınır varlıklarının etkili, ekonomik ve verimli şekilde yönetilmesi açısından; varlıklara ilişkin kayıt ve kontrolün sorumlularca sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilmesi, sayım ve sayım sonrası işlemlerin düzenli yapılarak kayıtlı durum ile fiili durum arasındaki uyumun sağlanması önem arz etmektedir.

Yapılan incelemede, denetime binaen Türkiye Noterler Birliğinden alınan, Belediye adına tescil edilmiş araçların listesi ile Belediyenin envanter kayıtlarının karşılaştırılması sonucunda;

1- İdarenin envanterinde 38 aracın bulunduğu, 2 adet aracın ise tescil kayıtlarında bulunmadığı,

2- Hurda durumunda bulunan 6 araç bulunmasına rağmen, bu araçlara ilişkin olarak hurdaya ayırma işlemlerinin yapılmadığı ve buna bağlı olarak muhasebe kayıtlarının güncellenmediği,

tespit edilmiştir.

İdare tarafından verilen cevapta bulguya iştirak edilmiş olup, bulgu doğrultusunda işlem yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, mevcut taşıtların tescil kayıtlarının mevzuat hükümleri çerçevesinde usulüne uygun olarak yapılması, hurda araçların da hurdaya ayırmaya ilişkin gerekli çalışmalarının yapılarak İdarenin envanter kayıtları ile trafik tescil kayıtlarının uyumunun sağlanması ve buna bağlı olarak muhasebe kayıtlarının güncellenmesi gerekmektedir.

BULGU 17: Taşınır Ambarlarının Kurulmaması

İdarede, Taşınır Mal Yönetmeliği hükümleri gereğince kurulması gereken taşınır ambarlarının kurulmadığı görülmüştür.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesi ambarı; kamu idarelerine ait taşınırların kullanıma verilinceye kadar veya kullanımdan iade edildiğinde muhafaza edildiği yer olarak tanımlamıştır.

Harcama birimlerinin ve ilgili personelin taşınırların sağlıklı bir şekilde korunmasını sağlaması açısından, güvenli bir ambarda uygun koşullarda muhafaza edilmesi ve ambarın sadece resmi olarak görevlendirilen kişilerin kontrolünde olması önem arz etmektedir. Ancak İdarede fiziki koşulların yetersiz olduğu gerekçesiyle birimlere ambar tahsis edilmediği, kullanıma verilmeyen taşınırların güvenli olmayan koşullarda muhafaza edildiği tespit edilmiştir.

İdare tarafından verilen cevapta bulguya iştirak edilmiş olup, gerekli çalışmalara başlanıldığı ifade edilmiştir.

İdareye ait taşınır malların kaydının, muhafazasının ve kullanımının sağlıklı bir şekilde

yürütülmesini sağlamak amacıyla taşınır ambarlarının kurulması gerekmektedir.

BULGU 18: Bütçe Emanetlerinin Ödenmesinde Mevzuatta Belirtilen Sıraa Uyulmaması

Bütçe Emanetleri Hesabına kaydedilen giderlerin muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun; “Ödenemeyen giderler ve bütçeleştirilmiş borçlar” başlıklı 34’üncü maddesinin ikinci fıkrasında; “*Kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderler, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenir. Ancak, sırasıyla kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeye bağlı ödemelere, ilama bağlı borçlara, ödenmemesi halinde gecikme cezası veya faiz gibi ek yük getirecek borçlara ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara öncelik verilir.*”, “Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları” başlıklı 61’inci maddesinin altıncı fıkrasında; “*Muhasebe yetkilileri, 34 üncü maddenin ikinci fıkrasındaki ödemeye ilişkin hükümler ile bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen ödemeye ilişkin kontrol yükümlülüklerinden dolayı sorumludur...*” hükümlerine yer verilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 320 Bütçe Emanetleri Hesabına ilişkin “Hesaba ilişkin işlemler” başlıklı 249’uncu maddesinde ise; “*(...) b) Bütçe emanetlerinden yapılacak ödemeler Bütçe emanetine alınan tutarlardan gerek mali yıl içinde, gerekse yılı geçtikten sonra yapılacak ödemeler için muhasebe işlem fişi düzenlenir. Bütçe emanetlerine alınan tutarlar muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ilgililerine ödenir. Tutarın emanete alınması sırasında istihkak sahibine verilen veya istihkak sahibine verilemediği için muhasebe biriminde saklanan muhasebeleştirme belgesinin bir nüshası muhasebe işlem fişine bağlanır. Emanete alınan tutar bir defada ödenemediği takdirde, daha sonra yapılacak ödemelere ilişkin fişe, ilk ödemeye ait fişin yevmiye tarih ve numarası yazılır...*” denilmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere idarelerin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde alınan mal veya hizmet karşılığı tutarlar 320 Bütçe Emanetleri Hesabına kaydedilir ve ödemeler giderin muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre gerçekleştirilir. Emanet hesapta izlenen giderlerin ödenmesinin, kayda alınma sırasına göre gerçekleştirmesinden muhasebe yetkilileri sorumludur.

Yapılan inceleme neticesinde, yukarıdaki mevzuat hükümlerine aykırı olarak ödemelerin muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre yapılmadığı tespit edilmiştir.

İdare tarafından verilen cevapta bulguya iştirak edilmiş olup, bulgu doğrultusunda hareket edileceği ifade edilmiştir.

Bu itibarla nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde Bütçe Emanetleri Hesabına kaydedilen tutarlara ilişkin ödemelerin, giderlerin muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 19: Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunması İçin Tahsil Edilen Katkı Paylarının İlgili İdareye Zamanında Gönderilmemesi

İdare tarafından emlak vergisinin %10'u nispetinde ek tahakkuk yapılarak tahsil edilen taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ilişkin katkı paylarının, zamanında ilgili İdareye ödenmediği tespit edilmiştir.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun "Taşınmaz kültür varlıklarının onarımına yardım sağlanması ve katkı payı" başlıklı 12'nci maddesinde belediyelerce, tahakkuk eden emlak vergisinin % 10'u nispetinde Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Katkı Payı tahakkuk ettirileceği ve bunun emlak vergisi ile birlikte tahsil edileceği, tahsil edilen bu tutarların da tahsil edildiği ayı takip eden ayın onuncu günü akşamına kadar il özel idarelerine bir bildirim ile beyan edilerek aynı süre içinde ödeneceği belirtilmiştir. Ayrıca tahsil edilen katkı paylarını söz konusu süre içinde il özel idarelerine yatırmayan belediyelerden, bu katkı paylarının 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edileceği de düzenlenmiştir. Aynı madde de katkı paylarının, zamanında ve tam olarak ödenmesini sağlama hususunda belediye başkanlarına da sorumluluk yüklenmiş ve ödenmeyen payların, ilgili il özel idaresinin talebi üzerine belediyenin İller Bankasından aldığı genel bütçe vergi gelirleri payından kesilerek talep eden özel idareye gönderileceği belirtilmiştir.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un "Çeşitli hükümler" başlıklı 3'üncü maddesinde; 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 12'inci maddesi kapsamında il özel idarelerince kullanılan haklar ve yetkiler ile yürütülen görevlerin, il özel idaresi bulunmayan illerde Yatırım İzleme Koordinasyon Başkanlığınca yürütüleceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; İdare tarafından tahsili sağlanan 567.779,61 TL tutarındaki Katkı Payının ilgili İdareye gönderilmediği tespit edilmiştir.

İdare tarafından verilen cevapta bulguya iştirak edilmiş olup, bulgu doğrultusunda hareket edileceği ifade edilmiştir.

İdare tarafından emlak vergisinin %10'u nispetinde ek tahakkuk yapılarak tahsil edilen taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ilişkin katkı paylarının, zamanında ilgili İdareye ödenmesi gerekmektedir.

BULGU 20: Kalkınma Ajans Paylarının İlgili İdareye Zamanında Aktarılmaması

İdare tarafından kalkınma ajans payının aktarılmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 34'üncü maddesinde; kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderlerin, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödeneceği, ancak, sırasıyla kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeyle bağlı ödemelere, ilama bağlı borçlara, ödenmemesi halinde gecikme cezası veya faiz gibi ek yük getirecek borçlara ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara öncelik verileceği hüküm altına alınmıştır.

5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Hizmetlerine İlişkin Kanun'un "Gelirler ve Yönetilecek Fonlar" başlıklı 19'uncu maddesinin üçüncü fıkrasına göre, kalkınma ajansı pay tutarının; belediyeler tarafından haziran ayının sonuna kadar ajans hesabına aktarılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, İdare tarafından söz konusu payların haziran ayının sonuna kadar ajans hesabına aktarılmadığı ve birikmiş borcun 525.376,85 TL olduğu görülmüştür.

İdare tarafından verilen cevapta bulguya iştirak edilmiş olup, bulgu doğrultusunda hareket edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde, kalkınma ajansı paylarının mevzuatında belirtilen şekilde hesaplanması ve düzenli bir şekilde aktarımının yapılarak idarenin bütçesinden gecikme faizi gibi asıl alacağa bağlı feri alacakların doğmasının engellenmesi gerekmektedir.

BULGU 21: Büyükşehir Belediyesi Tarafından Otoparklardan Elde Edilen Gelirlerden Kuruma Aktarılması Gereken Payların Takibinin Yapılmaması

Trabzon Büyükşehir Belediyesince cadde ve sokaklar üzerinde otopark olarak tespit edilen yerlerin işletilmesi neticesinde elde edilen gelirlerden, İdareye aktarılması gereken payların aktarılmadığı görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’nun 7’nci maddesinin (f) bendi uyarınca; karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek büyükşehir belediyelerinin yetkileri arasındadır.

Söz konusu Kanun’un “Büyükşehir belediyesinin gelirleri” başlıklı 23’üncü maddesinin (f) bendinde ise; 7’nci maddenin (f) bendine göre tespit edilen park yerlerinin işletilmesinden elde edilen gelirin ilçe belediyelerine, nüfuslarına göre dağıtılacak %50’sinden sonra kalacak %50’si büyükşehir belediyelerinin gelirleri arasında sayılmaktadır.

Mezkur Kanun’un 23’üncü maddesinin son fıkrasında ise büyükşehir ve ilçe belediyelerinin birbirlerine yapmak zorunda oldukları ödemelerin zamanında yapılmamasından kaynaklanan her türlü zarardan ilgili belediye başkanları ve sayman sorumlu tutulmuştur.

Ancak yapılan incelemede, Trabzon Büyükşehir Belediyesi tarafından, Büyükşehir Belediyesi olduğu 2014 yılından denetim tarihi olan 2024 yılına yaklaşık 10 yıldır; yol, cadde ve sokaklar üzerinde araç park yeri olarak tespit edilen yerlerin işletilmesinden elde edilen gelirlerden Vakfıkebir Belediyesine herhangi bir pay aktarmadığı görülmüştür.

Trabzon Büyükşehir Belediyesinin 2024 yılı için, yol üzerlerinde araç park yeri olarak işletilen yerlerden elde ettiği gelirden, Vakfıkebir Belediyesine aktarılması gereken tutar kadar da, İdare gelir kaybına uğrayacaktır.

İdare tarafından verilen cevapta bulguya iştirak edilmiş olup, bulgu doğrultusunda girişimlerde bulunulacağı ifade edilmiştir.

Sonuç itibarıyla; İdarenin, Büyükşehir Belediyesinin otopark gelirlerinden payına düşen tutarın hesabına aktarılması için, Trabzon Büyükşehir Belediyesi nezdinde gerekli girişimleri yapması gerekmektedir.

BULGU 22: Kredi Kartlarıyla Yapılan Bazı Tahsilatların Mevzuatta Belirtilen Süre İçerisinde İdarenin Kamu Sermayeli Bankalardaki Hesaplarına Aktarılmaması

Banka fiziki/sanal pos cihazları vasıtası ile yapılan bazı kredi kartı tahsilatının, 20 gün içerisinde İdarenin kamu sermayeli banka hesaplarına aktarılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 109 Banka Kredi Kartlarından Alacaklar Hesabının mahiyetini izah eden 73'üncü maddesinde; banka kredi kartları ile yapılan tahsilata dair olarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için belirlenen usul ve esaslara uyulacağı hüküm altına alınmıştır.

4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 12'nci ve 16'ncı maddelerine istinaden hazırlanmış olan Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği'nin "Uygulama ve kullanılacak araçlar" başlıklı 5'inci maddesinin üçüncü fıkrasında; yurt içinde yerleşik tüm bankalar vasıtasıyla kredi kartları ile yapılan tahsilatın azami 20 gün içerisinde alakalı idarenin kamu sermayeli bankadaki hesabına aktarılmasının zaruri olduğu ifade edilmiştir.

Kredi kartı ile yapılan tahsilat incelendiğinde; İdarenin kamu sermayeli banka hesaplarına aktarma süresinin 20 günlük müddeti aştığı, bazı vaziyetlerde ise aktarma süresinin 40 güne kadar çıktığı anlaşılmıştır. Mevzubahis tehhür, hem tahsilattan elde edilen nakit meblağın kullanımını geciktirmiş hem de mevzuata aykırı bir hal teşkil etmiştir.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup gerekli çalışmaların yapılacağı ifade edilmiştir.

Kredi kartı ile yapılan tahsilatın, İdarenin kamu sermayeli bankadaki hesaplarına, mevzuatta yer alan 20 günlük müddeti aşmayacak şekilde aktarılması gerekmektedir.

BULGU 23: Ödenmeyen Vergi Alacaklarının Takibinde İzlenmesi Gereken Süreçlerin Yerine Getirilmemesi

İdarenin gelirleri arasında sayılan vergilerden ödeme süresi geçmiş olanların takibinde izlenmesi gereken haciz süreçlerinin yerine getirilmediği görülmüştür.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 55'inci maddesinde;

"Amme alacağını vadesinde ödemeyenlere, 15 gün içinde borçlarını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları lüzumu bir "ödeme emri" ile tebliğ olunur. Ödeme emrinde

borcun asıl ve ferilerinin mahiyet ve miktarları, nereye ödeneceği, müddetinde ödemediği veya mal bildiriminde bulunmadığı takdirde borcun cebren tahsil ve borçlunun mal bildiriminde bulununcaya kadar üç ayı geçmemek üzere hapis ile tazyik olunacağı, gerçeğe aykırı bildirimde bulunduğu takdirde hapis ile cezalandırılacağı kayıtlı bulunur. Ayrıca, borçlunun 114' üncü maddedeki vazifeleri ve bu vazifeleri yerine getirmedeği takdirde hakkında tatbik edilecek olan ceza bu ödeme emrinde kendisine bildirilir.”

60'ıncı maddesinde;

“Kendisine ödeme emri tebliğ edilen borçlu, 15 günlük müddet içinde borcunu ödemediği ve mal bildiriminde de bulunmadığı takdirde mal bildiriminde bulununcaya kadar bir defaya mahsus olmak ve üç ayı geçmemek üzere hapisle tazyik olunur. Hapisle tazyik kararı, ödeme emrinin tebliğini ve 15 günlük müddetin bitmesini mütaakıp tahsil dairesinin yazılı talebi üzerine icra tetkik mercii hakimi tarafından verilir. Bu kararlar Cumhuriyet Savcılığınca derhal infaz olunur. İcra tetkik mercii hakimi tarafından verilen hapsen tazyik kararları her türlü harç ve resimden muaftır.”

62'nci maddesinde;

“Borçlunun, mal bildiriminde gösterilen veya tahsil dairesince tesbit edilen borçlu veya üçüncü şahıslar elindeki menkul malları ile gayrimenkullerinden, alacak ve haklarından amme alacağına yetecek miktarı tahsil dairesince haczolunur. (Ek fıkra: 16/7/2004-5228/12 md.) Maliye Bakanlığı amme alacaklarının takibinde haczolunacak malların tespiti amacıyla yapılacak mal varlığı araştırmasının şekli, alanı ve kapsamı ile araştırma yapılacak amme alacaklarının türü ve tutarını belirlemeye yetkilidir. Bu yetki alacaklı amme idaresi itibarıyla kullanılabilir. Borçlu tarafından başkasının olduğu beyan veya üçüncü şahıs tarafından ihtiyaten haciz veya istihkak iddia edilmiş bulunan malların haczi en sonraya bırakılır. Ancak haczolunan gayrimenkul artırmaya çıkarılmadan, borçlu, borcun itfasına yetecek menkul mal veya vadesi gelmiş sağlam alacak gösterirse gayrimenkul üzerinde haciz baki kalmak üzere gösterilen menkul veya alacak da haczolunur. Şu kadar ki, bu suretle mahcuz kalan gayrimenkulün idare ve işletmesine ve hasılat ve menfaatlerine tahsil dairesi müdahale etmez. Tahsil dairesi alacaklı amme idaresi ile borçlunun menfaatlerini mümkün olduğu kadar telif etmekle mükelleftir.”

64'üncü maddesinde;

“Haciz muameleleri, tahsil dairelerince düzenlenen ve alacaklı amme idaresinin,

mahalli en büyük memuru veya tevkil edeceği memur tarafından tasdik edilen haciz varakalarına dayanılarak yapılır. Bu varakaların şekli ve ihtiva edeceği bilgiler Maliye Vekaletince belirtilir.”

75'inci maddesinde;

“Yapılan takip sonunda, borçlunun haczi caiz malı olmadığı veya bulunan malların satış bedeli borcunu karşılamadığı takdirde borçlu aciz halinde sayılır. Yapılan takip safhalarıyla bakiye borç miktarı bir aciz fişinde gösterilerek aciz hali tespit olunur.”

76'ncı maddesinde;

“Aciz halindeki borçlu hakkında teminat ve faiz aranmadan 48 inci madde hükmü tatbik olunabilir. Alacaklı tahsil dairesi aciz halindeki borçlunun mali durumunu zamanaşımı süresi içinde devamlı olarak takip eder.”

111'nci maddesinde;

"Bu Kanuna göre istenen mal bildirimini gerçeğe aykırı surette yapanlarla, yaşayış tarzları mal bildirimine uymayanlar üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır."

Hükümleri yer almaktadır.

Bu hükümlere göre özetle; vadesinde ödeme yapılmazsa borçluya 15 gün içinde borçlarını ödemesi veya mal bildiriminde bulunması için bir “ödeme emri” düzenlenerek tebliğ edilir. Düzenlenen ödeme emrinde kişiye, borcunu zamanında ödemez veya mal bildiriminde bulunmazsa borcunun cebren tahsil edileceği ve mal bildiriminde bulununcaya kadar 3 ayı geçmemek üzere hapis ile cezalandırılacağı, mal bildirimini gerçeğe aykırı surette yaptığı takdirde ise 3 aydan 1 yıla kadar hapis ile cezalandırılacağı bildirilir. Ödeme emri üzerine hala ödeme yapılmamış ise “haciz varakası” düzenlenerek haciz işlemlerine başlanır. Bu kapsamda “mal varlığı araştırması” yapılır. Yapılan malvarlığı araştırmaları sonucunda haczedilen malın niteliğine göre 6183 sayılı Kanun’ un ilgili maddeleri çerçevesinde satış işlemleri başlatılır.

Yapılan incelemelerde ise; yukarıda yer alan vergilendirme süreçlerinin işletildiği ancak bundan sonraki işlem olan 6183 sayılı Kanun’un ilgili maddeleri çerçevesinde işlemlerinin başlatılmadığı tespit edilmiştir.

İdare tarafından verilen cevapta bulguya iştirak edilmiş olup, bulgu doğrultusunda işlem yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; İdarenin ödenmeyen vergi alacakları ile ilgili olarak mevzuata uygun şekilde, haciz süreçlerinin yerine getirilmesi gerekmektedir.

BULGU 24: Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedelinin Takip ve Tahsilatının Yapılmaması

İdare tarafından alınması gereken telekomünikasyon altyapı ve şebekelerinden geçiş hakkı bedellerine ilişkin herhangi bir tahsilat yapılmadığı görülmüştür.

5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu’nun “Tanımlar ve kısaltmalar” başlıklı 3’üncü maddesinde;

“ ...

s) *Geçiş hakkı: İşletmecilere, elektronik haberleşme hizmeti sunmak için gerekli şebeke ve alt yapıyı kurmak, kaldırmak, bakım ve onarım yapmak gibi amaçlar ile kamu ve özel mülkiyet alanlarının altından, üstünden, üzerinden geçmeleri için tanınan hakları,*

ş) *Geçiş hakkı sağlayıcısı: Geçiş hakkına konu olan kamuya ait ya da kamunun ortak kullanımında olan taşınmazlar da dahil olmak üzere, taşınmaz sahipleri ve/veya taşınmaz üzerindeki hak sahiplerini,*

...

z) *İşletmeci: Yetkilendirme çerçevesinde elektronik haberleşme hizmeti sunan ve/veya elektronik haberleşme şebekesi sağlayan ve alt yapısını işleten şirketi,”* tanımlamaları yapılmıştır.

Yine aynı Kanun’un “Geçiş hakkının kapsamı” başlıklı 22’nci maddesinin birinci fıkrasında;

“Geçiş hakkı; elektronik haberleşme hizmeti vermek amacıyla, her türlü elektronik haberleşme alt yapısını ve bunların destekleyici ekipmanlarını, kamu ve/veya özel mülkiyete konu taşınmazların altından, üstünden, üzerinden geçirme ve bu alt yapıyı kurmak, değiştirmek, sökmek, kontrol, bakım ve onarımlarını sağlamak ve benzeri amaçlarla söz konusu mülkiyet alanlarını bu Kanun hükümleri çerçevesinde kullanma hakkını kapsar.” hükmü ile,

“Anlaşma serbestisi” başlıklı 25’inci maddesinde;

“İşletmeci ile geçiş hakkı sağlayıcısı, ilgili mevzuata ve Kurum düzenlemelerine aykırı olmamak koşulu ile geçiş hakkına ilişkin anlaşmaları 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu hükümleri saklı kalmak üzere serbestçe yapabilirler. İşletmeciler, Kurum tarafından istenmesi halinde yapılan anlaşma ile ekleri ve değişikliklerini, her türlü bilgi, belge ile yazışmaları Kuruma bildirmekle yükümlüdürler.” hükmüne yer verilmiştir.

Geçiş hakkı ve bu hakka uygulanacak ücret tarifesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla Ulaştırma Altyapı Bakanlığı tarafından 27.12.2012 tarih 28510 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gercin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelik’in “Geçiş hakkına ilişkin anlaşma” başlıklı 8’inci maddesine göre işletmeci ve geçiş hakkı sağlayıcısı, geçiş hakkına ilişkin anlaşmaları serbestçe yapabilirler.

Ayrıca Yönetmelik’in “Geçiş hakkı ücretleri” başlıklı 9’uncu maddesinde;

“(1) Geçiş hakkı kullanımında gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerine ait mülkiyet alanları dışında kalan yerler için Geçiş Hakkı Sağlayıcısı tarafından, geçiş hakkını kullanan işletmeciden talep edilen geçiş hakkı ücreti, Geçiş Hakkı Ücret Tarifesinde belirtilen fiyatları aşamaz.

(2) Tapuda kamu kurum ve kuruluşları adına kayıtlı taşınmazlar için belirtilen ücret üst sınırı hariç olmak üzere, Geçiş Hakkı Ücret Tarifesinde yer alan üst sınırları belirten fiyatlar, her mali yılın başında Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE) oranında artırılarak tespit edilir.

(3) İlk yıldan sonraki geçiş hakkı ücretleri; bir önceki yıl geçiş hakkı ücretine en fazla Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE) oranında artırım yapılması suretiyle tespit edilir.” düzenlemesi yer almaktadır.

Yukarıda belirtilen mevzuat gereği belediyeler tarafından, tarifiede tavan olarak belirtilen miktarlara da riayet edilmek suretiyle belediye mülkiyetinde, tasarrufunda veyahut sorumluluğunda olan taşınmazlardan geçiş hakkı talep eden telekomünikasyon firmalarından tahsil edilmek üzere geçiş hakkı ücreti belirlenmesi gerekmektedir.

İdarenin hesap ve işlemleri incelendiğinde; İdarenin yetki ve sorumluluk alanı içinde sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri

araç ve gereçlere ilişkin geçiş hakkı ücretlerine belediye gelir tarifesinde yer verilmediği dolayısıyla söz konusu gelir kaleminin takip ve tahsilinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

İdare tarafından verilen cevapta bulguya iştirak edilmiş olup, bulgu doğrultusunda hareket edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri çerçevesinde, İdarenin gelir kaybının önlenmesi için altyapı geçiş hakkı bedellerinin belirlenmesi, takip ve tahsil edilmesine yönelik düzenlemenin yapılması gerekmektedir.

BULGU 25: Emlak Vergisinin Tespitinde Dikkate Alınan Binaların İnşaat Sınıflarının Gerçeğe Uygun Şekilde Belirlenmemesi

Belediye sınırları içerisinde emlak vergisine tabi olan binaların inşaat sınıfları ayrımının, sınıflarının tayinine esas alınacak nitelikler ortaya konulmadan belirlendiği görülmüştür.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nda binaların bina vergisine, arsa ve arazilerin de arazi vergisine tabi olduğu, verginin matrahının ise bu Kanun hükümlerine göre belirlenen vergi değerinin olduğu ifade edilmiştir.

Bina, arsa ve arazinin, vergi değerlerinin takdirinde şehir, kasaba ve köylerin tabii, iktisadi ve bölgesel şartlarına göre nazara alınacak normlar ile uyulacak usul ve esaslar "Emlak Vergisine Matrah Olacak Vergi Değerlerinin Takdirine İlişkin Tüzük" ile belirlenmiştir.

İlgili Tüzük'ün “Binaların inşaat sınıflarına göre ayrımı” başlıklı 10'uncu maddesinde;

“Binalar, aşağıdaki sınıflara ayrılır:

1- Lüks inşaat, 2- Birinci sınıf inşaat, 3- İkinci sınıf inşaat, 4- Üçüncü sınıf inşaat, 5- Basit inşaat,

Bu sınıflama, binanın yapılış tarzı, işçiliği, çeşitli kısımlarında kullanılan malzemenin cinsi, kalitesi ve benzeri hususlar nazara alınarak yapılır. İnşaat sınıflarının tayinine esas alınacak nitelikler Maliye Bakanlığınca tespit ve ilan olunur.” ifadesi yer almaktadır.

Bina inşaat sınıflarının belirlenmesi amacıyla, Tüzük'ün 10'uncu maddesine istinaden, Hazine ve Maliye Bakanlığınca 15.12.1982 Tarih ve 17899 Sayılı Resmi Gazetede, “Bina İnşaat Sınıflarının Tespitine Dair Cetvel” yayımlanmıştır.

Söz konusu cetvelde; binanın yapılış tarzı, işçiliği, çeşitli kısımlarında kullanılan malzemenin cinsi, kalitesi ve benzeri hususlar dikkate alınarak bina sınıfları düzenlenmiştir. Dolayısıyla, binanın emlak vergisinin hesaplanmasında dikkate alınacak inşaat sınıfı, cetvelde yer alan 10 kriterin değerlendirilmesi sonucunda tespit edilecektir. Bina inşaat sınıflarının doğru tespit edilmesi binaların vergi değerinin tespitinde büyük önem arz etmektedir.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 29'uncu maddesine göre binaların vergi değeri bina inşaat maliyet bedeli ile arsa payı değerinden oluşmaktadır. Emlak Vergisine Matrah Olacak Vergi Değerlerinin Takdirine İlişkin Tüzük'ün "İnşaat maliyet bedelinin hesaplanması" başlıklı 20'nci maddesine göre; inşaat maliyet bedeli, binanın dıştan dışa yüzölçümü ile metrekare normal inşaat maliyet bedelinin çarpılması suretiyle bulunmaktadır. Metrekare normal inşaat maliyet bedelleri; binaların kullanılış tarzları, inşaat nevileri ve sınıflarına göre Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca birlikte belirlenmekte ve uygulanacağı bütçe yılından önce ilan olunmaktadır.

Her bütçe yılından önce yayımlanan Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliğ eklerinde yer verilen "Binaların Metrekare Normal İnşaat Maliyet Bedellerini Gösterir Cetveller" incelendiğinde, metrekare normal inşaat maliyet bedellerinin bina sınıflarına göre belirlendiği görülmektedir. Bina sınıfının olması gerekenden daha düşük bir sınıf olarak belirlenmesi, inşaat maliyet bedelinin dolayısıyla bina vergi değerinin olması gerekenden daha az miktarda hesaplanmasına neden olacaktır.

Konuyla ilgili olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan 14 Seri no'lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği'nde; binanın gireceği sınıfın, belirlenen özelliklerden yarıdan fazlasını taşıyıp taşımadığına bakılarak belirleneceği, binada anılan özelliklerden yarıdan fazlası yoksa, bu defa özellikleri itibarıyla en yakın olduğu sınıfın beyan edileceği, diğer taraftan, binanın bir alt veya üst sınıftan hangisine gireceği konusunda tereddüde düşülen hallerde, rayiç bedelin beyan edilmesinin esas olduğu da dikkate alınarak, bir üst sınıf bildirilmesi Tüzük'ün 3'üncü maddesinde; inceleme yetkisine sahip memurların, mükelleflerden emlakın genel durumuna, kullanılış tarzına ilişkin gerekli bilgileri isteyebileceği, 4'üncü maddesinde ise; inceleme yetkisine sahip memurların, vergi değeri takdir edilecek bina, arsa ve araziye gezip görebileceği ifade edilmiştir.

Ancak binaların sınıflarının belirlenmesi için, binalara ait proje ve yapı kullanma izin belgelerindeki yapıya ait niteliklerin incelemeye imkan verecek düzeyde tam olarak yer almadığı görülmüştür. Ayrıca binaların özelliklerini belirten herhangi bir belgenin

bulunmadığı, idarenin de vergi değeri takdir edilecek binayı gezip gördüğüne ait bir tutanağın olmadığı tespit edilmiştir.

Aşağıdaki tabloda, ilçe genelinde yer alan ve emlak vergisine tabi binaların bina inşaat sınıflarına göre dağılımları gösterilmiştir.

Tablo 12: İnşaat Sınıflarına Göre Bina Sayıları Tablosu

Bina İnşaat Sınıfları	Bina Adedi	Yüzde (%)
Lüks İnşaat	3	-
Birinci Sınıf İnşaat	1.618	5,05
İkinci Sınıf İnşaat	3.383	12,12
Üçüncü Sınıf İnşaat	23.879	74,49
Basit İnşaat	2.675	8,34
Toplam	31.558	100,00

Yukarıdaki tabloya göre, belediye sınırları içerisinde emlak vergisine tabi toplam 31.558 adet binanın 29.937 adedinin, yani toplam binalar içerisindeki %94,95'inin ikinci, üçüncü sınıf ve basit inşaat olarak belirlendiği görülmüştür. Ancak, İdare kayıtlarından söz konusu binaların Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan Bina İnşaat Sınıflarının Tespitine Dair Cetvelde bulunan kıstaslara göre doğru değerlendirilip değerlendirilmediğine ilişkin bir sonuca varılamamıştır. Zira, binalara ait proje ve yapı kullanma izin belgelerinde belirtilen nitelikler bina inşaat sınıflarının belirlenmesi ve ayrılması için yeterli düzeyde değildir. Bunun için idarenin binanın genel durumuna ilişkin bilgileri temin etmesi ve idare personelinin vergi değeri takdir edilecek binayı gezip bina özelliklerini bir tutanakla tespit etmesi gereklidir.

İdare tarafından verilen cevapta bulguya iştirak edilmiş olup, bulgu doğrultusunda yeniden düzenleme yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, emlak vergisine tabi yapıların bina inşaat sınıflarının sağlıklı bir şekilde tespitini teminen, yeni yapılan binalarla ilgili olarak yapı niteliklerinin tam olarak aranması, mevcut binalarla ilgili olarak ise inşaat sınıflarının ilgili cetvele uygun bir şekilde tekrar belirlenmesi gerekmektedir.

BULGU 26: Bazı İşletmelerin, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyet Göstermesi

Belediye sınırları içinde işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmadan faaliyet yürüten işletmelerin olduğu görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun “Belediyenin yetkileri ve imtiyazları” başlıklı 15'inci maddesinin (c) bendine göre, belediyenin, gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı vermek görevi yanında işyerleri üzerinde çok çeşitli alanlarda denetleme görevi bulunmaktadır.

3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun'un 3'üncü maddesinin (b) bendinde, Belediye hudutları ile mücavir alan içinde kalan tüm işyerleri ve işletmelere işyeri açma ve çalışma ruhsatını vermeye belediyelerin yetkili olduğu belirtilmektedir.

10.08.2005 tarihli 25902 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2005/9207 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in; “İşyeri açılması” başlıklı 6'ncı maddesinde, yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmayacağı ve çalıştırılmayacağı, işyerlerine bu Yönetmelik'te belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemlerin bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmayacağı ve işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerlerinin yetkili idareler tarafından kapatılacağı, “Geçici süreyle faaliyetten men ve idarî para cezası” başlıklı 39'uncu maddesinde ise 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nun 8'inci maddesinde belirtilen hususların tespiti halinde geçici süreyle faaliyetten men ve 6'ncı maddesinde belirtilen hususların tespiti halinde ise idari para cezası uygulanacağı, hüküm altına alınmıştır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun “İşyeri açma izni harcı” başlıklı 81'inci maddesinde; belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir işyerinin açılmasının işyeri açma izni harcına tabi olduğu belirtilmiştir.

İşyeri açma ve çalışma ruhsatı ile ilgili olarak yapılan incelemede, aralarında belediyenin kiraya vermiş olduğu bazı işyerlerinin de olduğu 20 işletmenin işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmadan faaliyet sürdürdüğü anlaşılmıştır.

İdare tarafından verilen cevapta bulguya iştirak edilmiş olup, bulgu doğrultusunda işlem yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, belediye sınırları içerisinde faaliyette bulunan işyerlerine yönelik gerekli denetimlerin arttırılarak, ruhsatsız işletmelere yönelik hukuki süreçlerin başlatılması gerekmektedir.

BULGU 27: Ulusal Bayram Gününde Çalışacak İşletmelere İlişkin Ruhsat Verme İşlemlerinin Yapılmaması

Belediye sınırları içerisinde ulusal bayram gününde faaliyet gösteren iş yerlerinin tespiti ve tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcının tahsiline ilişkin çalışma yapılmadığı görülmüştür.

7033 sayılı Sanayinin Geliştirilmesi ve Üretimin Desteklenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 01.07.2017 tarih ve 30111 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu Kanun’un 1’inci maddesiyle 02.01.1924 tarihli ve 394 sayılı Hafta Tatili Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmış, bunun yanında aynı Kanun’un 12’nci maddesiyle de, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun 58’inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Hafta tatili ve ulusal” ibaresi “Ulusal” şeklinde değiştirilmiştir.

Madde metni değişiklik yapılmadan önce “*Hafta tatili ulusal bayram günlerinde çalışmaları belediyelerce izne bağlı iş yerlerine ruhsat verilmesi, Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcına tabidir.*” şeklinde iken bahse konu değişiklikle birlikte hafta tatili ibaresi metinden çıkarılmış ve “*Ulusal bayram günlerinde çalışmaları belediyelerce izne bağlı iş yerlerine ruhsat verilmesi, Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcına tabidir.*” şeklinde düzenlenmiştir.

2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun’un 1’nci maddesine göre, 29 Ekim günü, Ulusal Bayramdır. Bayram 28 Ekim günü saat 13.00’ten itibaren başlar ve 29 Ekim günü devam eder.

Yukarıda yer verilen yasal düzenlemelere göre iş yerlerince hafta tatili ve genel tatil günlerinde çalışılması durumunda Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcına tabi olunmayacak, ulusal bayram gününde faaliyet gösterildiğinde ise söz konusu harca tabi olunmaya devam edilecektir.

Yapılan incelemede, Belediye sınırları içerisinde ulusal bayram olan Cumhuriyet Bayramı’nda çalışan iş yerlerinin tespitine ve ruhsatlandırılmasına yönelik çalışmaların yapılmadığı ve buna bağlı olarak tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcının takip ve tahsil edilmediği tespit edilmiştir.

İdare tarafından verilen cevapta bulguya iştirak edilmiş olup, bulgu doğrultusunda işlem yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcının mükellefi olan Cumhuriyet Bayramı'nda çalışan iş yerlerinin tespiti yapılarak bu harcın takip ve tahsilinin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 28: Asansör Muayene Kuruluşunca Tahsil Edilen Periyodik Kontrol Ücreti Üzerinden Alınması Gereken İdare Payı İçin Belediye Meclisince Karar Alınmaması

İlçe sınırları içerisinde hizmete sunulan asansörlerin tescil ve periyodik kontrollerini yapmaya yetkili asansör muayene kuruluşu tarafından Kamu İdaresine aktarılacak olan periyodik kontrol ücretlerinin, Belediye Meclisince belirlenmediği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyelerin Yetkileri ve İmtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinin (s) bendinde; yapı ruhsatı veya yapı kullanma izni hangi idare tarafından verilmiş olursa olsun, belediye sınırları içerisindeki hizmete sunulacak olan asansörlerin tescilini yapmaya, ilgili teknik mevzuat çerçevesinde yıllık periyodik kontrollerini yapma ya da yetkilendirilmiş muayene kuruluşları aracılığıyla yaptırmaya, gerekli hâllerde asansörleri hizmet dışı bırakmaya belediyelerin yetkili olduğu ifade edilmiştir.

04.05.2018 tarihli ve 30411 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Asansör Periyodik Kontrol Yönetmeliği'nin "Periyodik Kontrol Ücretinin Belirlenmesi" başlıklı 10'uncu maddesinde; periyodik kontrol ücretinin hesaplanmasında esas alınacak olan fiyatın, komisyon kararına göre EK-1'de belirtilen taban ve tavan fiyat aralığında yer alacak şekilde ilgili idarenin karar organı tarafından belirleneceği ifade edilmiştir.

Yapılan inceleme neticesinde, yetkili asansör muayene kuruluşu ile imzalanan ve konusu ilçe sınırları içerisindeki asansörlerin periyodik bakımının yapılması olan protokolde, idare payının %10 olarak belirlendiği fakat bu konuda Belediye Meclisi kararı bulunmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca, yetkili asansör muayene kuruluşunun ilgili bina sorumlularından tahsil edeceği periyodik kontrol ücretlerinden İdareye aktaracağı miktarın Belediye Meclisince alınmış olan bir karar doğrultusunda protokole konulması gerekmekte olup aksi durum, protokolün mevzuata aykırılığına sebebiyet verecektir.

İdare tarafından verilen cevapta bulguya iştirak edilmiş olup, bulgu doğrultusunda işlem yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, ilçe sınırları içerisinde hizmete sunulan asansörlerin tescil ve periyodik kontrollerine ilişkin düzenlenen protokollerde yer alan idare payı oranının Belediye Meclisi kararına dayanılarak belirlenmesi gerekmektedir.

BULGU 29: Sosyal Yardım Süreçlerini Detaylandıran Bir Düzenlemenin Bulunmaması

İdarece ihtiyaç sahiplerine gıda yardımı yapıldığı fakat bu yardımların nasıl yapılacağına yönelik usul ve esasları içeren bir düzenlemenin bulunmadığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun üçüncü bölümünde düzenlenen “Belediyenin Görev ve Sorumlulukları” başlıklı 14'üncü maddesinde; “...sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır. ...Hizmet sunumunda engelli, yaşlı, düşkün ve dar gelirliilerin durumuna uygun yöntemler uygulanır...” ifadeleriyle belediyenin tespit edeceği ihtiyaç sahibi kişilere yardım yapabileceği hükme bağlanmıştır.

“Belediyenin yetkileri ve imtiyazları” başlıklı 15'inci maddesinin (b) bendinde ise, “Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, belediye yasakları koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek.” hükmü ile yetkili olduğu konularda belediyeye yönetmelik çıkarma yetkisi verilmiştir.

İdarenin sosyal yardımlarına ilişkin çalışması incelendiğinde; başvuru sahiplerinden ihtiyaç sahibi olduklarına ilişkin bir dilekçe, kimlik fotokopisi ve fakirlik belgesi istendiği, bunun üzerine başvurunun değerlendirilmesi sonucunda, yardım yapılıp yapılmayacağına ve yardımın niteliğine karar verildiği görülmüştür.

İdarenin bu işlemleri belediye işleyişinde teamülen uygulanan usul ve esaslardır. İhtiyaç sahiplerinin belirlenmesinde sorumludan sorumluya değişen nitelikte subjektif kriterlerin hakim olmasının önüne geçecek yazılı kurallar mevcut değildir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nda belediyenin görevleri arasında sayılan “sosyal hizmet ve yardım” hususunun Belediye açısından daha işlevsel ve sorumlularca yardımdan faydalanacak kişilerin daha somut ve objektif kriterlere göre belirlenmesini sağlamak amacıyla;

Aynı ve nakdi yardımın kapsamını ve bu yardımların ilgililere ulaştırılmasında izlenecek usul ve esasları düzenleyen,

Bu hizmet kapsamında yetkili ve sorumlu olacak kişi ve/veya komisyonların görevlendirilme usulü, yetki ve sorumluluklarını belirleyen,

İhtiyaç sahiplerinin belirlenmesinde yetkililerce hangi belge ve kriterlerin aranacağını kapsayan

Kanun'un ilgili hükmünün uygulanmasını sağlamak üzere Belediye Meclisince sosyal yardım usul ve esasları içeren bir yönetmelik çıkarılması gerekmektedir.

İdare tarafından verilen cevapta bulguya iştirak edilmiş olup, bulgu doğrultusunda işlem yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; sosyal yardımların, bu konuda hazırlanacak usul ve esasları belirlenmiş bir yönetmelik kapsamında yapılması gerekmektedir.

BULGU 30: İmar Planı Değişikliğine Dair Değer Artış Payı Hakkında Yönetmelik Uyarınca Kurulması Gereken Kıymet Takdir Komisyonunun Kurulmaması

Uygulama imar planının değiştirilmesi sonucu taşınmazlarda meydana gelen değer artışlarının ekonomiye kazandırılabilmesi için İdare bünyesinde kıymet takdir komisyonu oluşturulmadığı görülmüştür.

15.09.2020 tarih ve 31245 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İmar Planı Değişikliğine Dair Değer Artış Payı Hakkında Yönetmelik’in “Amaç” başlıklı 1’inci maddesinde;

“Bu Yönetmeliğin amacı; uygulama imar planı değişikliği sonucu taşınmazda meydana gelecek değer artışının değer artış payı olarak kamuya kazandırılmasında; bu payın kapsamı, tespiti, kesinleşmesi, ödenmesi ve dağıtımına ilişkin iş ve işlemler ile diğer iş ve işlemlere yönelik usul ve esasları belirlemektir.”

“Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinde;

“e) Kıymet takdir komisyonu: İdare bünyesinde ilgili lisans ve lisansüstü programlardan mezun olan, en az beş olmak üzere tek sayıda belirlenecek kişiden oluşturulan ve değer artış payını belirlemek üzere piyasa araştırması yapmakla, meri plan ve plan

değişikliği açıklama raporu ve değerlendirme raporunu incelemek, değerlendirmek ve nihai değer artış payını tespit etmekle görevli komisyonu,”

“Kıymet takdir komisyonunun teşekkülü ve çalışma esasları” başlıklı 9’uncu maddesinde;

“(1) Kıymet takdir komisyonu; ilgili idarenin bünyesinde 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesi veya 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesi kapsamında görev yapmak koşuluyla; şehir plancısı, harita (geomatik mühendisi/jeodezi ve fotogrametri mühendisi) mühendisi, mimar, inşaat mühendisi ile arazi yönetimi, kentsel dönüşüm, taşınmaz mal/gayrimenkul geliştirme ve yönetimi ile değerlendirilen lisans/yüksek lisans veya doktora yapmış ya da 6362 sayılı Kanuna göre yetkilendirilen lisanslı gayrimenkul değerlendirme uzmanlarından olmak üzere en az beş asıl ve 3 yedek üyeden oluşur. Belirtilen kapsamda yeterli personeli olmayan idareler, kıymet takdir komisyonunu lisans mezunu olan kişilerden oluşturur; bu durumdaki idareler, komisyonun en az iki üyesinin diğer kamu kurum ve kuruluşlarının bünyesinde bulunan yukarıda belirtilen nitelikleri haiz personelden temin edebilirler.

(2) Kıymet takdir komisyonları iki yıl süre ile görev yapmak üzere üst yöneticinin onayı ile komisyon başkanı da belirtilecek şekilde oluşturulur. Yıl içinde idarenin gerekli görmesi halinde yeni komisyon ya da komisyonlar kurulabilir.” Hükümleri yer almaktadır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerine göre uygulama imar planının değiştirilmesi sonucu taşınmazlarda meydana gelen değer artışlarının ekonomiye kazandırılabilmesi için idare bünyesinde kıymet takdir komisyonu oluşturulması gerekmektedir.

Söz konusu kıymet takdir komisyonunun kaç kişiden ve nasıl oluşacağı ile ne kadar süre görev yapacağı ilgili mevzuata düzenlenmiştir. Yapılan incelemelerde, uygulama imar planı değişmesine rağmen İdare bünyesinde kıymet takdir komisyonunun kurulmadığı görülmüştür.

İdare tarafından verilen cevapta bulguya iştirak edilmiş olup, bulgu doğrultusunda hareket edileceği ifade edilmiştir.

Bu itibarla, yukarıda yazılı açıklamalar gereğince İdare tarafından Kıymet Takdir Komisyonu kurulması gerekmektedir.

BULGU 31: Hayvanları Koruma Kanunu’nda Öngörölmüş Olan Oranda Kaynak Ayrılmaması ve Harcama Yapılmaması

Hayvan bakımevi kurmak ve sahipsiz hayvanları toplamak, iyileştirmek ve bunlar sahiplendirilinceye kadar bakmak için; 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu’nda belirtilmiş olan oranda kaynak ayrılmadığı ve harcama yapılmadığı görölmüştür.

5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu’nun, 02.08.2024 tarihinde yayımlanan 7527 sayılı Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile başlığı “Yerel yönetimlerin sorumluluğu” şeklinde değiştirilmiş ek 1’inci maddesinin birinci fıkrasında; büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu yirmi beş bini aşan belediyelerin, sahipsiz veya güçten düşmüş yahut tehlike arz eden hayvanların muhafazası ve sahiplendirilinceye kadar bakımının yapılması ile rehabilitasyonunun sağlanması maksadıyla hayvan bakımevleri kuracağı ifade edilmiştir.

Yine aynı maddeye 7527 sayılı Kanun ile eklenmiş olan üçüncü fıkrada; büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu yirmi beş bini aşan belediyeler bakımından, bu Kanun’un geçici 4’üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtilen kaynağı ayırmayan belediye başkanı ve meclis üyeleri ile ayrılan kaynağı hayvan bakımevi kurmak, sahipsiz hayvanları toplamak, rehabilite etmek veya sahiplendirilinceye kadar bakmak için sarf etmeyen yahut bu kaynağı başka maksatlar için sarf eden belediye başkanı ve belediye yetkililerine altı aydan iki yıla kadar hapis cezası verileceği hükmü yer almaktadır.

5199 sayılı Kanun’un, mezkûr Kanun ile değiştirilen geçici 4’üncü maddesinde birinci fıkrasında; büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu yirmi beş bini aşan belediyelerin, 31.12.2028 tarihine kadar ek 1’inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen hayvan bakımevlerini kurmakla ve mevcut bakımevlerinin koşullarını iyileştirmekle yükümlü olduğu belirtilmiştir.

Aynı geçici maddenin ikinci fıkrasında ise; belediyelerin, 31.12.2028 tarihine kadar birinci fıkra mucibince hayvan bakımevleri kurmak, rehabilitasyon işlemlerini gerçekleştirmek ve sahipsiz hayvanlara sahiplendirilinceye kadar bakmak için kesinleşmiş en son bütçe gelirlerinin binde beşi oranında kaynak ayıracağı, bu oranın büyükşehir belediyelerinde binde üç olarak tatbik edileceği ve bu fıkra uyarınca ayrılan ödeneklerin başka bir maksat için kullanılamayacağı tanzim edilmiştir.

02.08.2024 tarihinde yayımlanan 7527 sayılı Kanun ile 5199 sayılı Kanun’da yapılan değişikliklerle birlikte; nüfusu 25.000’i aşan belediyelerin tamamının, 31.12.2028 tarihine

kadar hayvan bakımevi kurmak mesuliyetiyle birlikte; bakımevi kurmak, iyileştirme işlemlerini gerçekleştirmek ve sahipsiz hayvanları sahiplendirinceye kadar bakmak için en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin binde beşi oranında kaynak ayırma mesuliyeti de bulunmaktadır. Bu mesuliyetlerin icra edilebilmesi için ise; belirtilen oranda kaynağı ayırmayan belediye başkanı ve meclis üyeleri ile ayrılan kaynağı hayvan bakımevi kurmak, sahipsiz hayvanları toplamak, rehabilite etmek veya sahiplendirilinceye kadar bakmak için sarf etmeyen yahut başka maksatlar için sarf eden belediye başkanı ve belediye yetkililerine altı aydan iki yıla kadar hapis cezası verileceği de değişikliklerle beraber mevzuata eklenmiştir.

Yapılan incelemede, İdare tarafından hayvan bakımevi kurmak için herhangi bir çalışma yapılmadığı; hayvan bakımevi kurmak, rehabilitasyon işlemlerini gerçekleştirmek ve sahipsiz hayvanlara sahiplendirilinceye kadar bakmak için 2023 yılı kesinleşmiş bütçe geliri 56.784.328,94 TL'nin binde beşi oranına tekabül eden 283.921,64 TL tutarında kaynak ayrılmadığı (100.000,00 TL kaynak ayrılmıştır) tespit edilmiştir. Cari yılda, hayvan bakımı ve iyileştirilmesi için; tıbbi malzeme tedarikleri yapılmış olup yekûn olarak 30.480,00 TL harcanmıştır. Hayvan bakımevi ve sahipsiz hayvanlara dair icra edilmesi lazım gelen faaliyetler için 5199 sayılı Kanun'da belirtilen oranda kaynak ayrılmaması ve harcama yapılmaması, mevzuata aykırılık teşkil etmekle birlikte hapis müeyyidesi de doğurabilecek bir husustur.

İdare tarafından verilen cevapta, bulguya iştirak edilmiş olup 2025 yılı itibarıyla mevzuata uygun şekilde kaynak ayrıldığı ve harcama yapılmaya başlandığı ifade edilmiştir.

Hayvan bakımevi kurulması ve hayvanların muhafazası, iyileştirilmesi ile bakımı faaliyetlerinin tesirli bir şekilde icra edilebilmesi için mevzuatta belirtilen oranda kaynak ayrılarak harcama yapılması gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>